Reg. No. D. 221

भारत का राजपत्र
The Gazette of India
ಭಾರತ ರಾಜ ಪತ್ರ

(EXTRAORDINARY)
ವಿಶೇಷ ಸಂಚಿಕೆ

भाग—IX	अनुभाग 1
PART IX	SECTION 1
ಭಾಗ IX	ವಿಭಾಗ 1

प्राधिकार से प्रकाशित
Published by Authority
ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಮೇರೆಗೆ ಪ್ರಕಟಿತವಾಗಿದೆ

सं—1	नई दिल्ली सोमवार, आगस्ट 5, 1985	श्रावण 14, 1907 (शक)	खण्ड—3
No. 1	New Delhi Monday, August 5, 1985	Shravana 14, 1907 (Saka)	Vol. 3
ಸಂಖ್ಯೆ ೧	ನವದೆಹಲಿ ಸೋಮವಾರ, ಆಗಸ್ಟ್ ೫, ೧೯೮೫	ಶ್ರಾವಣ ೧೪, ೧೯೦೭ (ಶಕ)	ಸಂಪುಟ ೩

MINISTRY OF LAW AND JUSTICE
(Legislative Department)

New Delhi, May 22, 1985/ Jaistha 1907 (Sakha)

The translations in Kannada of the following namely.—(1) The Fatal Accidents Act, 1855 (2) The Converts Marriage Dissolution Act, 1866 (3) The Indian Easement Act, 1882 (4) The Agriculturists' Loans Act, 1884 (5) The Indian Reserve Forces Act, 1888 (6) The Prevention of Seditious Meetings Act, 1911 (7) The Hindu Disposition of property Act, 1916 (8) The Mica Mines Labour Welfare Fund Act, 1946 (9) The Delivery of Books and Newspapers (Public Libraries) Act, 1954 (10) The Meternity Benefit Act, 1961 (11) The Motor Transports Workers Act, 1961 (12) The Public Provident Fund Act, 1968 and (13) The Authorised Translations (Central Laws) Act, 1973–are hereby published under the authority of the president and shall be deemed to be the authorised translations thereof in Kannada under clause (a) of Section 2 of the authorised Translations (central laws) Act, 1973 (50 of 1973).

ಕೆಳಕಂಡ ಕೇಂದ್ರ ಅಧಿನಿಯಮಂಗಳ ಎಂದರೆ, (೧) ಪ್ರಾಣಾಂತಿಕ ದುರ್ಘಟನಾ ಅಧಿನಿಯಮ, ೧೮೫೫; (೨) ಮತಾಂತರಿತರ ವಿವಾಹ ವಿಘಟನಾ ಅಧಿನಿಯಮ, ೧೮೬೬; (೩) ಭಾರತ ಅನುಭೋಗ ಅಧಿನಿಯಮ, ೧೮೮೨; (೪) ಬೇಸಾಯಗಾರ ಸಾಲ ಅಧಿನಿಯಮ ೧೮೮೪; (೫) ಭಾರತೀಯ ಮೀಸಲು ದಳ ಅಧಿನಿಯಮ, ೧೮೮೮; (೬) ರಾಜದ್ರೋಹಾತ್ಮಕ ಸಭಾ ಪ್ರತಿಬಂಧಕ ಅಧಿನಿಯಮ, ೧೯೧೧; (೭) ಹಿಂದೂ ಸ್ವತ್ತಿನ ವಿಲೆ ಅಧಿನಿಯಮ, ೧೯೧೬; (೮) ಅಭ್ರಕ ಗಣಿಗಳ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಕಲ್ಯಾಣ ನಿಧಿ ಅಧಿನಿಯಮ, ೧೯೪೬; (೯) ಪುಸ್ತಕ ಮತ್ತು ವೃತ್ತಪತ್ರಿಕೆ (ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಗ್ರಂಥಾಲಯಂಗಳಿಗೆ) ಒಪ್ಪಿಸುವ ಅಧಿನಿಯಮ, ೧೯೫೪; (೧೦) ಪ್ರಸೂತಿ ಸೌಕರ್ಯ ಅಧಿನಿಯಮ, ೧೯೬೧; (೧೧) ಮೋಟಾರು ಸಾರಿಗೆ ಕೆಲಸಗಾರರ ಅಧಿನಿಯಮ, ೧೯೬೧; (೧೨) ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಭವಿಷ್ಯ ನಿಧಿ ಅಧಿನಿಯಮ, ೧೯೬೮; ಮತ್ತು (೧೩) (ಕೇಂದ್ರ ಕಾನೂನು) ಅಧಿಕೃತ ಭಾಷಾಂತರ ಅಧಿನಿಯಮ, ೧೯೭೩.—ಇವುಗಳ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾಂತರವನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಯವರ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಮೇರೆಗೆ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಅಧಿಕೃತ ಭಾಷಾಂತರಗಳ (ಕೇಂದ್ರ ಕಾನೂನುಗಳ) ಅಧಿನಿಯಮ, ೧೯೭೩ ರ (೧೯೭೩ ರ ೫೦) ೨ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (ಕ) ಖಂಡದ ಮೇರೆಗೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಆ ಅಧಿನಿಯಮಂಗಳ ಅಧಿಕೃತ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾಂತರವೆಂದು ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ಭಾರತ ಅನುಭೋಗ ಅಧಿನಿಯಮ, 1882

(1882ರ 5)

[ಏಪ್ರಿಲ್ 1, 1985 ರಂದು ಜಾರಿಯಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ]

[17ನೇ ಫೆಬ್ರುವರಿ 1882]

ಅನುಭೋಗಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಲೈಸೆನ್ಸುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಾನೂನನ್ನು ಪರಿಭಾಷಿಸುವ ಮತ್ತು ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡುವ ಅಧಿನಿಯಮ.

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ.–

ಅನುಭೋಗಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಲೈಸೆನ್ಸುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಾನೂನನ್ನು ಪರಿಭಾಷಿಸುವುದು ಮತ್ತು ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡುವುದು ವಿಹಿತವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಈ ಮೂಲಕ ಕೆಳಕಂಡಂತೆ ಅಧಿನಿಯಮಿಸಲಾಗಿದೆ:–

ಪ್ರಾರಂಭಿಕ

1. ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಹೆಸರು.—ಈ ಅಧಿನಿಯಮವನ್ನು "ಭಾರತ ಅನುಭೋಗ ಅಧಿನಿಯಮ, 1882" ಎಂದು ಕರೆಯತಕ್ಕದ್ದು.

ಸ್ಥಳೀಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿ.—ಇದು ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಪರಿಷತ್ ಸಹಿತ ಮದ್ರಾಸಿನ ರಾಜ್ಯಪಾಲರು ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳ ಹಾಗೂ ಕೊಡಗಿನ ಮುಖ್ಯ ಕಮೀಷನರು ಆಡಳಿತ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ರಾಜ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ ವ್ಯಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಾರಂಭ.—ಮತ್ತು ಇದು 1882ರ ಜುಲೈ ಒಂದನೇ ದಿನದಂದು ಜಾರಿಗೆ ಬರತಕ್ಕದ್ದು.

2. ಉಳಿಸುವಿಕೆಗಳು.—ಇದರಲ್ಲಿ ಇರುವುದು ಯಾವುದೂ, ಈ ಮೂಲಕ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿ ನಿರಸನಗೊಳಿಸಿರದ ಯಾವುದೇ ಕಾನೂನಿಗೆ ಬಾಧಕವಾಗುತ್ತದೆಂದು ಅಥವಾ ಕೆಳಕಂಡವುಗಳಿಂದ ಅಲ್ಪೀಕೃತವಾಗುತ್ತದೆಂದು ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(ಕ) ನೈಸರ್ಗಿಕ ಪಾತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹರಿಯುತ್ತಿರುವ ನದಿಗಳ ಮತ್ತು ಹಳ್ಳಗಳ ಹಾಗೂ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸರೋವರಗಳ ಮತ್ತು ಕೊಳಗಳ ನೀರನ್ನು, ಅಥವಾ ನೀರಾವರಿಗಾಗಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಯಾವುದೇ ಕಾಲುವೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಇತರ ಕಾಮಗಾರಿಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಅದರ ಮೂಲಕ ಹರಿಯುತ್ತಿರುವ, ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾದ, ಹಿಡಿದಿಡಲಾದ ಅಥವಾ ಹಂಚಲಾದ ನೀರನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದನ್ನು, ಹಿಡಿದಿಡುವುದನ್ನು ಮತ್ತು ಹಂಚುವುದನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಸರಕಾರಕ್ಕಿರುವ ಯಾವುದೇ ಹಕ್ಕು.

(ಖ) ಇತರ ಸ್ಥಿರ ಸ್ವತ್ತನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ, ಸರಕಾರವು, ಸಾರ್ವಜನಿಕರು ಅಥವಾ ಯಾವನೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಹೊಂದಬಹುದಾದ (ಸ್ಥಿರ ಸ್ವತ್ತಿನಲ್ಲಿನ ಅಥವಾ ಅದರ ಮೇಲಿನ ಯಾವುದೇ ಲೈಸೆನ್ಸು ಅಲ್ಲದ) ಯಾವುದೇ ರೂಢಿಗತ ಅಥವಾ ಇತರ ಹಕ್ಕು, ಅಥವಾ

(ಗ) ಈ ಅಧಿನಿಯಮವು ಜಾರಿಗೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಸೃಷ್ಟಿಸಲಾದ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಅರ್ಜಿತವಾದ ಅಥವಾ ಉದ್ಭವಿಸುವ ಯಾವುದೇ ಹಕ್ಕು.

3. 1877ರ XVನೇ ಅಧಿನಿಯಮ ಮತ್ತು 1871ರ IXನೇ ಅಧಿನಿಯಮ.—ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಕೆಲವು ಉಲ್ಲೇಖಗಳ ಅರ್ಥಾನ್ವಯನ.– ಯಾವುದೇ ಅಧಿನಿಯಮದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ವಿನಿಯಮದಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಕಾಲಪರಿಮಿತಿ ಅಧಿನಿಯಮ, 1877ರ 26ನೇ ಮತ್ತು 27ನೇ ಪ್ರಕರಣಗಳ ಅಥವಾ 1871ರ IXನೇ ಅಧಿನಿಯಮದ 27ನೇ ಮತ್ತು 28ನೇ ಪ್ರಕರಣಗಳ ಬಗೆಗಿರುವ ಎಲ್ಲ ಉಲ್ಲೇಖಗಳನ್ನು ಈ ಅಧಿನಿಯಮವು ವ್ಯಾಪ್ತವಾಗುವಂಥ ರಾಜ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ 15ನೇ ಮತ್ತು 16ನೇ ಪ್ರಕರಣಗಳಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಉಲ್ಲೇಖಗಳು ಎಂಬಂತೆ ಓದಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು.

ಅಧ್ಯಾಯ—I

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅನುಭೋಗಗಳ ಬಗ್ಗೆ

4. "ಅನುಭೋಗದ" ಪರಿಭಾಷೆ.—ಅನುಭೋಗ ಎಂಬುದು ಯಾವುದೇ ಭೂಮಿಯ ಒಡೆಯನು ಅಥವಾ ಅಧಿಭೋಗದಾರನು, ಆ ನಾತೆಯಿಂದ ಭೂಮಿಯ ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿ ಉಪಭೋಗಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನದಲ್ಲದ ಇತರ ಯಾವುದೇ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಅದರ ಮೇಲೆ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿ ಏನನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ಮಾಡುವುದನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಲು ಅಥವಾ ಏನನ್ನಾದರೂ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಪ್ರತಿಬಂಧಿಸಲು ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಬಂಧಿಸುವುದನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಲು ಹೊಂದಿರುವ ಹಕ್ಕು.

ಪ್ರಧಾನ ಮತ್ತು ಅಧೀನ ಸ್ವತ್ತುಗಳು ಮತ್ತು ಒಡೆಯರು.—ಯಾವ ಭೂಮಿಯ ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿ ಉಪಭೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಹಕ್ಕು ಇರುವುದೋ ಅದನ್ನು ಪ್ರಧಾನ ಸ್ವತ್ತು ಎಂದು ಮತ್ತು ಅದರ ಒಡೆಯನನ್ನು ಅಥವಾ ಅಧಿಭೋಗದಾರನನ್ನು ಪ್ರಧಾನ ಒಡೆಯ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ; ಯಾವ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಹೊಣೆಯನ್ನು ಹೊರಿಸಲಾಗಿದೆಯೋ ಅದನ್ನು ಅಧೀನ ಸ್ವತ್ತು ಎಂದು ಮತ್ತು ಅದರ ಒಡೆಯನನ್ನು ಅಥವಾ ಅಧಿಭೋಗದಾರನನ್ನು ಅಧೀನ ಒಡೆಯನೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ವಿವರಣೆ.—ಈ ಪ್ರಕರಣದ ಮೊದಲನೆಯ ಮತ್ತು ಎರಡನೆಯ ಖಂಡಗಳಲ್ಲಿ 'ಭೂಮಿ' ಎಂಬ ಪದವು ನೆಲಕ್ಕೆ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಲಗತ್ತಾಗಿರುವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೂ ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ; "ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿ ಉಪಭೋಗ" ಎಂಬ ಪದಾವಳಿಯು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು, ದೊರೆವ ಅನುಕೂಲವನ್ನು ಮತ್ತು ಬರಿಯ ಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಸಹ ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ; ಮತ್ತು "ಏನನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಲು" ಎಂಬ ಪದಾವಳಿಯು ಪ್ರಧಾನ ಸ್ವತ್ತಿನ ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿ ಉಪಭೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಅಧೀನ ಸ್ವತ್ತಿನಲ್ಲಿನ ಮಣ್ಣಿನ ಯಾವುದೇ ಭಾಗವನ್ನು ಅಥವಾ ಅದರ ಮೇಲೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಅಥವಾ ಇರುವ ಯಾವುದನ್ನಾದರೂ ಪ್ರಧಾನ ಒಡೆಯನು ತೆಗೆದುಹಾಕುವುದನ್ನು ಮತ್ತು ವಿನಿಯೋಗಿಸುವುದನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳು

(ಎ) ಒಂದು ಮನೆಯ ಒಡೆಯನಾಗಿ 'ಎ' ನು ಆ ಮನೆಯ ಪ್ರಯೋಜನಕಾರೀ ಉಪಭೋಗಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ತನ್ನ ನೆರೆಯವನಾದ ಬಿ ನ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಹಾದುಹೋಗಲು ದಾರಿಯ ಹಕ್ಕನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾನೆ. ಇದು ಅನುಭೋಗ.

(ಬಿ) ಒಂದು ಮನೆಯ ಒಡೆಯನಾಗಿ 'ಎ' ನು ತನ್ನ ನೆರೆಯವನಾದ 'ಬಿ' ನ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಹಾದುಹೋಗಲು ಮತ್ತು ತನ್ನ ಗೃಹಕೃತ್ಯದ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಅಲ್ಲಿರುವ ಒರತೆಯಿಂದ ನೀರನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಹಕ್ಕನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾನೆ. ಇದು ಅನುಭೋಗ.

(ಸಿ) ಒಂದು ಮನೆಯ ಒಡೆಯನಾಗಿ 'ಎ' ನು ಆ ಮನೆಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿರುವ ತೋಟದಲ್ಲಿರುವ ಕಾರಂಜಿಗಳಿಗೆ ನೀರನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ 'ಬಿ' ನ ಹಳ್ಳದಿಂದ ನೀರನ್ನು ಹಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾನೆ. ಇದು ಅನುಭೋಗ.

(ಡಿ) ಒಂದು ಮನೆಯ ಮತ್ತು ಹೊಲದ ಒಡೆಯನಾಗಿ 'ಎ' ನು ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ದನಕರುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನು 'ಬಿ' ನ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಮೇಯಿಸಲು ಅಥವಾ ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದ ನೀರನ್ನು 'ಸಿ' ನ ಕೆರೆಯಿಂದ ನೀರನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಅಥವಾ ಮೀನನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಅಥವಾ 'ಡಿ' ಯ ಕಾಡಿನಿಂದ ಸೌದೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಅಥವಾ ತನ್ನ ಭೂಮಿಗೆ ಗೊಬ್ಬರವನ್ನು ಹಾಕುವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ 'ಇ' ನ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಉದುರಿದ ಎಲೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಹಕ್ಕನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾನೆ. ಇವು ಅನುಭೋಗಗಳು.

(ಇ) ಹೋಗಿಬರುವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅಧಿಭೋಗಿಸುವ ಹಕ್ಕನ್ನು 'ಎ' ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆ ಹಕ್ಕು ಅನುಭೋಗವಲ್ಲ.

(ಎಫ್) ತನ್ನ ಭೂಮಿಯ ಮೂಲಕ ಹರಿಯುತ್ತಿರುವ ನೀರಿನ ಪಾತ್ರವನ್ನು ತಿದ್ದುಗೊಳಿಸಲು ಮತ್ತು ಕೆಳಗಿನ ನದಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ 'ಬಿ' ನ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕಾಗಿ ಅದನ್ನು ಅಡೆತಡೆಯಿಲ್ಲದೆ ಹರಿಯಗೊಳಿಸಲು 'ಎ' ನು ಬದ್ಧನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಇದು ಅನುಭೋಗವಲ್ಲ.

5. ಸಂತತ ಮತ್ತು ಸಂತತವಲ್ಲದ ವ್ಯಕ್ತ ಮತ್ತು ಅವ್ಯಕ್ತ ಅನುಭೋಗಗಳು.—ಅನುಭೋಗಗಳು ಸಂತತ ಅಥವಾ ಸಂತತವಲ್ಲದವುಗಳು, ವ್ಯಕ್ತ ಅಥವಾ ಅವ್ಯಕ್ತವಾದವುಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಸಂತತ ಅನುಭೋಗವೆಂದರೆ, ಮನುಷ್ಯನ ಕಾರ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಎಡೆಬಿಡದೆ ಉಪಭೋಗಿಸುವಂಥದು ಅಥವಾ ಉಪಭೋಗಿಸಬಹುದಾದಂಥದು.

ಸಂತತವಲ್ಲದ ಅನುಭೋಗವೆಂದರೆ ಅದರ ಉಪಭೋಗಕ್ಕೆ ಮನುಷ್ಯನ ಕಾರ್ಯದ ಆವಶ್ಯಕತೆ ಇರುವಂಥದು.

ವ್ಯಕ್ತ ಅನುಭೋಗವೆಂದರೆ, ಯಾವುದರ ಅಸ್ತಿತ್ವವು ಸಕ್ಷಮ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಪರಿಶೀಲನೆಯಿಂದಾಗಿ ಶಾಶ್ವತ ಚಿಹ್ನೆಯ ಮೂಲಕ ಆತನಿಗೆ ಗೋಚರವಾಗುವಂತೆ ತೋರಿಬರುವುದೋ ಅಂಥದು.

ಅವ್ಯಕ್ತ ಅನುಭೋಗವೆಂದರೆ ಅಂಥ ಯಾವ ಚಿಹ್ನೆಯೂ ಇಲ್ಲದಿರುವಂಥದು.

ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳು

(ಎ) ತನ್ನ ನೆರೆಯವನಾದ 'ಎ' ನ ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲದೆ ಕಿಟಕಿಗಳ ಮೂಲಕ ಬೆಳಕನ್ನು ಪಡೆಯಲು 'ಬಿ' ನ ಮನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹಕ್ಕು. ಇದು ಒಂದು ಸಂತತವಾದ ಅನುಭೋಗವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

(ಬಿ) 'ಎ' ನ ಮನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿ 'ಬಿ' ನ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ದಾರಿಯ ಹಕ್ಕು. ಇದು ಸಂತತವಲ್ಲದ ಅನುಭೋಗವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

(ಸಿ) 'ಬಿ' ನ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿಂದ ಹಾದುಹೋಗುವಂತೆ ಒಂದು ಮೋರಿಯ ಮೂಲಕ ತನ್ನ ಭೂಮಿಯೊಳಗೆ ನೀರನ್ನು ಹಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹರಿಯುವ ಮೂಲಕ ನೀರನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು 'ಎ' ನ ಭೂಮಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹಕ್ಕುಗಳು. ಅಂಥ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿಚಯವುಳ್ಳ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಜಾಗರೂಕವಾದ ಪರಿಶೀಲನೆಯ ಮೂಲಕ ಅರಿಯುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿರುವಂಥವು. ಇವು ವ್ಯಕ್ತ ಅನುಭೋಗಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ.

(ಡಿ) ತನ್ನ ಹೊಲದ ಮೇಲೆ 'ಬಿ' ನು ಮನೆ ಕಟ್ಟುವುದನ್ನು ಪ್ರತಿಬಂಧಿಸಲು 'ಎ' ನ ಮನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹಕ್ಕು. ಇದು ಅವ್ಯಕ್ತವಾದ ಅನುಭೋಗವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

6. ಪರಿಮಿತ ಕಾಲಕ್ಕಾಗಿ ಅಥವಾ ಷರತ್ತಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟ ಅನುಭೋಗ.—ಅನುಭೋಗವು ಶಾಶ್ವತವಾದುದಾಗಿರಬಹುದು ಅಥವಾ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯದು ಅಥವಾ ಇತರ ಪರಿಮಿತ ಅವಧಿಯದು ಆಗಿರಬಹುದು ಅಥವಾ ಕಾಲಕಾಲದ ತಡೆಗೆ ಒಳಗಾದುದು ಅಥವಾ ಒಂದು ನಿಶ್ಚಿತ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯೋ ಇಲ್ಲವೇ ಹಲವು ನಿಶ್ಚಿತ ಜಾಗಗಳಲ್ಲಿಯೋ ಇಲ್ಲವೇ ಕೆಲವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವೇಳೆಗಳ ನಡುವೆಯೋ ಇಲ್ಲವೇ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಇರುವುದು ಇಲ್ಲವೇ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಘಟನೆಯು ಸಂಭವಿಸುವುದರ ಮೇಲೆ ಇಲ್ಲವೆ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಾರ್ಯವು ನೆರವೇರುವುದರ ಮೇಲೆ ಅಥವಾ ನೆರವೇರದಿರುವುದರ ಮೇಲೆ ಅದು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗತಕ್ಕದೆಂಬ ಅಥವಾ ಶೂನ್ಯವಾಗತಕ್ಕದೆಂಬ ಅಥವಾ ಶೂನ್ಯವಾಗಿರತಕ್ಕದೆಂಬ ಷರತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಚಲಾಯಿಸಬಹುದಾಗಿರಬಹುದು.

7. ಅನುಭೋಗಗಳು ಕೆಲವು ಹಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಪರಿಬಂಧಕಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ.—ಅನುಭೋಗಗಳು ಕೆಳಕಂಡ ಹಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಬೇರೊಂದಕ್ಕೆ ಪರಿಬಂಧಕಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಎಂದರೆ:—

(ಎ) ಉಪಭೋಗಿಸುವ ಅನನ್ಯ ಹಕ್ಕು.—ಸ್ಥಿರ ಸ್ವತ್ತಿನ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಒಡೆಯನಿಗೆ (ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಯಾವುದೇ ಕಾನೂನಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು) ಅದನ್ನು ಹಾಗೂ ಅದರ ಎಲ್ಲಾ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅನುವೃದ್ಧಿಗಳನ್ನು ಉಪಭೋಗಿಸಲು ಮತ್ತು ವಿಲೆ ಮಾಡಲು ಇರುವ ಅನನ್ಯ ಹಕ್ಕು.

(ಜ) ಇರುವ ಸ್ಥಳದ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಉದ್ಭವಿಸುವ ಪ್ರಯೋಜನಗಳಿಗೆ ಹಕ್ಕುಗಳು.—ಸ್ಥಿರ ಸ್ವತ್ತಿನ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಒಡೆಯನಿಗೆ ಅದು ಇರುವ ಸ್ಥಳದ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಉದ್ಭವಿಸುವ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಬೇರೊಬ್ಬರ ಆತಂಕವಿಲ್ಲದೆ (ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಯಾವುದೇ ಕಾನೂನಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು) ಉಪಭೋಗಿಸಲು ಇರುವ ಹಕ್ಕು.

ಮೇಲೆ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿರುವ ಹಕ್ಕುಗಳ ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳು

(ಕ) ಒಂದು ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಭೂ ಒಡೆಯನಿಗೆ, ಅಂಥ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಯಾವುದೇ ಪುರಸಭಾ ಕಾನೂನಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು ಮನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಇರುವ ಅನನ್ಯ ಹಕ್ಕು.

(ಖ) ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಭೂ ಒಡೆಯನಿಗೆ ಅವನೆಡೆಗೆ ಬೀಸುವ ಗಾಳಿಯನ್ನು ಇತರ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಅಯುಕ್ತವಾಗಿ ಕಲುಷಿತಗೊಳಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ಹಕ್ಕು.

(ಗ) ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮನೆಯ ಒಡೆಯನಿಗೆ, ಅದರ ಭೌತಿಕ ಅನುಕೂಲಗಳಿಗೆ ಇತರ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಉಂಟುಮಾಡಿದ ಗದ್ದಲದಿಂದ ಮತ್ತು ಕಂಪನದಿಂದ ಮಹತ್ವವಾಗಿ ಮತ್ತು ಅಯುಕ್ತವಾಗಿ ಅಡ್ಡಿಯುಂಟಾಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ಹಕ್ಕು.

(ಘ) ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಭೂ ಒಡೆಯನಿಗೆ ಅವನೆಡೆಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಹಾದು ಬರುವಷ್ಟು ಗಾಳಿ ಮತ್ತು ಬೆಳಕುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ಹಕ್ಕು.

(ಙ) ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಭೂ ಒಡೆಯನಿಗೆ ಅಂಥ ಭೂಮಿಯು ಅದರ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಪಕ್ಕದ ಭೂಮಿಗೆ ಕೆಳಗಿನ ಮತ್ತು ಪಕ್ಕದ ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದ ಆಧಾರವನ್ನು ಹೊಂದತಕ್ಕದೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ಹಕ್ಕು.

ವಿವರಣೆ.—ಭೂಮಿಯನ್ನು ಅಗೆಯದಿದ್ದಾಗ ಮತ್ತು ಅದು ಕೃತಕ ಒತ್ತಡಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗದಿದ್ದಾಗ, ಅದು ತನ್ನ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಈ ದೃಷ್ಟಾಂತದಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾಗಿರುವ "ಕೆಳಗಿನ ಮತ್ತು ಪಕ್ಕದ ಮಣ್ಣು" ಎಂಬುದು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಧಾನ ಸ್ವತ್ತಿಗೆ ತನ್ನ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಆಸರೆ ಕೊಡುವಂಥ ಮಣ್ಣು ಮಾತ್ರ.

(ಚ) ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಭೂ ಒಡೆಯನಿಗೆ ಇರುವ ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಎಲ್ಲೆಗಳೊಳಗೆ ತನ್ನ ಭೂಮಿಯ ಗುಂಟ, ಮೇಲೆ ಅಥವಾ ಮುಂದಾಗಿ ಹರಿಯುವ ಅಥವಾ ಹೊರಗಿನ ಜೌಗಿನಿಂದ ಇಳಿಯುವ ಅಥವಾ ಜಿನುಗುವ ನೀರು, ಇತರ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಅಯುಕ್ತವಾಗಿ ಕಲುಷಿತವಾಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವೆಂಬ ಬಗೆಗಿನ ಹಕ್ಕು.

(ಛ) ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಹರಿಯದ ಭೂಮಿಯ ಕೆಳಗಿನ ಎಲ್ಲಾ ನೀರನ್ನು ಮತ್ತು ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಹರಿಯದ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲ್ಭಾಗದ ಎಲ್ಲಾ ನೀರನ್ನು ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಎಲ್ಲೆಗಳೊಳಗೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಮತ್ತು ವಿಲೆ ಮಾಡಲು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಭೂ ಒಡೆಯನಿಗೆ ಇರುವ ಹಕ್ಕು.

(ಜ) ತನ್ನ ಭೂಮಿಯ ಗುಂಟ, ಮುಂದಾಗಿ ಅಥವಾ ಮೇಲೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಪಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಹರಿಯುವ ಪ್ರತಿಭೂಮಿಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ತಟದ ಒಡೆಯನ ಎಲ್ಲೆಗಳೊಳಗೆ ಸಹಜವಾಗಿ ಮತ್ತು ಪರಿಮಾಣದಲ್ಲಿ, ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಬದಲಾಗದೆ, ಅಥವಾ ಉಷ್ಣತೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲದೆ ಹರಿಯಲು ಇತರ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಬಿಡಬೇಕು ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಭೂ ಒಡೆಯನಿಗೆ ಇರುವ ಹಕ್ಕು; ಯಾವುದರಿಂದಲೂ ಅಥವಾ ಯಾವುದರಿಂದ ಹೊರತು ಬಂದು ನೈಸರ್ಗಿಕ ತಟದ ಭೂಮಿಯ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಒಡೆಯನಿಗೆ ಇತರ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಅಂಥ ಸರೋವರದ ಅಥವಾ ಕೊಳದ ನೀರು ಪರಿಮಾಣದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಉಷ್ಣತೆಯಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವ ಪ್ರಮಾಣದ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲದೆ ಆ ಒಡೆಯನ ಎಲ್ಲೆಗಳೊಳಗೆ ಉಳಿಯುವಂತೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ಹಕ್ಕು.

(ಝ) ಮೇಲಿನ ಭೂಮಿಯ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಒಡೆಯನಿಗೆ ಅಂಥ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ನೈಸರ್ಗಿಕವಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವ ಅಥವಾ ಅದರ ಮೇಲೆ ಬೀಳುವ ಮತ್ತು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪಾತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹರಿಯದಿರುವ ನೀರನ್ನು ಪಕ್ಕದ ಕೆಳ ಭೂಮಿಯ ಒಡೆಯನು ಅದು ಹಾಗೆ ನೈಸರ್ಗಿಕವಾಗಿ ಹರಿಯಲು ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ಹಕ್ಕು.

(ಞ) ನೈಸರ್ಗಿಕ ಪಾತ್ರಕ್ಕೆ, ಸರೋವರಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಕೊಳಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿರುವ ಭೂಮಿಯ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಒಡೆಯನಿಗೆ ಅದರ ನೀರನ್ನು ಕುಡಿಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಗೃಹಕೃತ್ಯದ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಹಾಗೂ ತನ್ನ ದನಕರುಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಕುರಿಗಳಿಗೆ ನೀರು ಕುಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲು ಮತ್ತು ಬಳಸಲು ಇರುವ ಹಕ್ಕು; ಮತ್ತು ಅಂಥ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಒಡೆಯನಿಗೆ ಅಂಥ ನೀರಾವರಿಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಅದರ ದಂಡೆಯಿಂದ ಇತರ ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಖಾನೆಯ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ನೀರನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಲು ಮತ್ತು ಬಳಸಲು ಇರುವ ಹಕ್ಕು; ಪರಂತು, ಅದರಿಂದಾಗಿ ಅಂಥ ಇತರ ಒಡೆಯನಿಗೆ ಅವನು ವಿಶೇಷವಾದ ಕ್ಷತಿಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

ವಿವರಣೆ.—ನೈಸರ್ಗಿಕ ಪಾತ್ರ ಎಂಬುದು ಅದು ನಿರಂತರವಾದುದಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟು ಹರಿಯುವುದಾಗಲಿ, ಆಳ್ವರವಿರುವುದಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಆಳ್ವರವಿಲ್ಲದಿರುವುದಾಗಲಿ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಹರಿಯುವುದಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಭೂಮಿಯ ಒಳಗೆ ಹರಿಯುವುದಾಗಲಿ ಕೇವಲ ನೈಸರ್ಗಿಕವಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಹರಿಯುವಂಥ ಮತ್ತು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಹಾಗೂ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಪಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಹರಿಯುವಂಥ ಪ್ರವಾಹ.

ಅಧ್ಯಾಯ—II

ಅನುಭೋಗಗಳನ್ನು ಹೇರುವುದು, ಅರ್ಜಿಸುವುದು ಮತ್ತು ವರ್ಗಾಯಿಸುವುದು

8. ಅನುಭೋಗಗಳನ್ನು ಯಾರು ಹೇರಬಹುದು.—ಯಾವ ಸ್ವತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಹೊಣೆಯನ್ನು ಹೇರಬೇಕಾಗಿದೆಯೋ ಆ ಸ್ವತ್ತಿನಲ್ಲಿನ ತನ್ನ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಯಾವ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಯಾವನೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ವರ್ಗಾಯಿಸಬಹುದೋ ಆ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಅನುಭೋಗವನ್ನು ಅವನು ಹೇರಬಹುದು.

ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳು

(ಕ) ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯು ಇನ್ನೂ ಮುಗಿದಿರದ ಗೇಣಿಯ ಮೇರೆಗೆ 'ಕ' ನು 'ಖ' ನ ಭೂಮಿಯ ಗೇಣಿದಾರನಾಗಿದ್ದಾನೆ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಗೇಣಿಯ ಮೇರೆಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾನೆ. ಗೇಣಿಯು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಅಲ್ಪಾವಧಿಯವರೆಗೆ ಮುಂದುವರಿಯುವಂತೆ ಆ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಅನುಭೋಗವನ್ನು 'ಕ' ನು ಹೇರಬಹುದು.

(ಖ) 'ಖ'ನಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಬಾಳಿಕೆ ಹಕ್ಕಿರುವ ಒಂದು ಭೂಮಿಗೆ 'ಕ' ನು ಅಜೀವ ಗೇಣಿದಾರನಾಗಿದ್ದಾನೆ. 'ಕ' ನು ತನ್ನ ಅಜೀವ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯ ಅವಧಿಗಿಂತ ಅನಂತರವೂ ಮುಂದುವರಿಯುವಂಥ ಅನುಭೋಗವನ್ನು 'ಖ' ನ ಸಮ್ಮತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಅದರ ಮೇಲೆ ಹೇರತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(ಗ) 'ಕ', 'ಖ' ಮತ್ತು 'ಗ' ರು ಒಂದು ಭೂಮಿಯ ಒಡೆಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ. 'ಖ' ಮತ್ತು 'ಗ'ರ ಸಮ್ಮತಿ ಇಲ್ಲದೆ 'ಕ' ನು ಆ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಅಥವಾ ಅದರ ಯಾವುದೇ ಭಾಗದ ಮೇಲೆ ಅನುಭೋಗವನ್ನು ಹೇರತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(ಘ) 'ಕ' ಮತ್ತು 'ಖ'ರು ಒಟ್ಟು ನೇ ಗೇಣಿ ಕೊಡುವವರ ಗೇಣಿದಾರರಾಗಿದ್ದಾರೆ. 'ಕ' ನು ಐದು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ 'ಛ' ಭೂಮಿಯ ಗೇಣಿದಾರನಾಗಿ ಮತ್ತು 'ಖ' ನು ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ 'ಜ' ಭೂಮಿಯ ಗೇಣಿದಾರನಾಗಿ ಇದ್ದಾರೆ. ತನ್ನ ಗೇಣಿಯು ಮೇರೆಗಿನ 'ಕ' ನ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯು ಮುಗಿದಿರಲಿ ಅಥವಾ ಮುಗಿಯದಿರಲಿ, 'ಕ'ನ ಗೇಣಿಯೊಂದಿಗೆ ಮುಕ್ತಾಯವಾಗುವಂತೆ 'ಖ' ನ ಪರವಾಗಿ 'ಕ' ನು 'ಛ' ಮೇಲೆ ದಾರಿಯ ಹಕ್ಕನ್ನು ಹೇರಬಹುದು.

9. ಅಧೀನ ಒಡೆಯರು.—8ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಉಪಬಂಧಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು, ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಅನುಭೋಗದ ಉಪಯುಕ್ತತೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡದ ಯಾವುದೇ ಅನುಭೋಗವನ್ನು ಅಧೀನ ಒಡೆಯನು ಅಧೀನ ಸ್ವತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಹೇರಬಹುದು. ಆದರೆ ಅವನು ಪ್ರಧಾನ ಒಡೆಯನ ಸಮ್ಮತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಅಂಥ ಉಪಯುಕ್ತತೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಅನುಭೋಗವನ್ನು ಅಧೀನ ಸ್ವತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಹೇರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳು

(ಕ) ತನ್ನ ಗಿರಣಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿ ಅವನಿಗೆ 'ಬಿ' ನ ಜಲದಿಂದ ಸೂರ್ಯೋದಯದಿಂದ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದವರೆಗೆ ನೀರನ್ನು ತಡೆಯಿಲ್ಲದೆ ಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಕ್ಕನ್ನು 'ಎ' ಹೊಂದಿರುತ್ತಾನೆ. ಮಧ್ಯಾಹ್ನದಿಂದ ಸೂರ್ಯಾಸ್ತದವರೆಗೆ ಹಳ್ಳದ ನೀರನ್ನು ತಿರುಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಕ್ಕನ್ನು 'ಬಿ' ನು 'ಗ' ನಿಗೆ ಕೊಡಬಹುದು. ಪರಂತು 'ಎ'ನಿಗೆ ಒದಗುವ ಸರಬರಾಜು ಅದರಿಂದಾಗಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಬಾರದು.

(ಬಿ) ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿ 'ಬಿ' ನ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ 'ಎ' ಯು ದಾರಿಯ ಹಕ್ಕನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾನೆ. ಆ ದಾರಿಯ ಮೇಲೆ ಬೆಳೆಯುವ ಹುಲ್ಲನ್ನು ದನಕರುಗಳಿಗೆ ಮೇಯಲು ನೇರವಾಗಿ ಹೋಗಿ ಬರುವಂತೆ 'ಗ' ನಿಗೆ 'ಬಿ'ನು ಹಕ್ಕನ್ನು ಕೊಡಬಹುದು. ಪರಂತು ಅದರಿಂದಾಗಿ 'ಎ' ನ ದಾರಿಯ ಹಕ್ಕಿಗೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗಬಾರದು.

10. ಗೇಣಿಗೆ ಕೊಡುವವನು ಮತ್ತು ಅಡವಮಾನಕಾರನ ಅಧಿಕಾರ.—೯ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಉಪಬಂಧಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು, ಗೇಣಿದಾರನಿಗೆ ಹಾಗೆಂದು ಇರುವ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಅಲ್ಪೀಕರಿಸದ ಯಾವುದೇ ಅನುಭೋಗವನ್ನು, ಗೇಣಿಗೆ ಕೊಡಲಾದ ಸ್ವತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಗೇಣಿಗೆ ಕೊಡುವವನು ಹೇರಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಅಪಾಯಕ್ಕೊಳಪಡಿಸದ ಯಾವುದೇ ಅನುಭೋಗವನ್ನು ಅಡವಮಾನಕಾರನು ಅಡವಮಾನ ಮಾಡಲಾದ ಸ್ವತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಹೇರಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಗೇಣಿ ಕೊಡುವವನು ಅಥವಾ ಅಡವಮಾನಕಾರನು ಗೇಣಿಯು ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಅಥವಾ ಅಡವಮಾನವು ವಿಮೋಚನೆಯಾದ ಮೇಲೆ ಅದು ಜಾರಿಗೆ ಬರುವಂಥದಾಗಿದ್ದ ಹೊರತು ಅಂಥ ಸ್ವತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಗೇಣಿದಾರನ ಅಥವಾ ಅಡವಮಾನದಾರನ ಸಮ್ಮತಿ ಇಲ್ಲದೆ, ಇತರ ಯಾವುದೇ ಅನುಭೋಗವನ್ನು ಹೇರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ವಿವರಣೆ.—ಈ ಪ್ರಕರಣದ ಅರ್ಥವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅಡವಮಾನದ ಮೇಲೆ ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬರಬೇಕಾದ ಮೊಬಲಗಿಂತ, ಅಡವಮಾನದ ಸ್ವತ್ತಿನ ಮೌಲ್ಯವು ಮೂರನೇ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು ಮೀರಿದ ಹೊರತು ಅಥವಾ ಅದು ಕಟ್ಟಡಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದರೆ ಅದರ ಅರ್ಧದಷ್ಟನ್ನು ಮೀರಿದ ಹೊರತು ಭದ್ರತೆಯು ಅಪಾಯಕ್ಕೊಳಗಾಗುತ್ತದೆ.

11. ಗೇಣಿದಾರ.—ಯಾವನೇ ಗೇಣಿದಾರನು ಅಥವಾ ಸಾಧಿತ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಇತರ ವ್ಯಕ್ತಿಯು, ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯು ಕೊನೆಗೊಂಡ ಅನಂತರವೂ ಅಥವಾ ಗೇಣಿಗೆ ಕೊಡುವವನ ಅಥವಾ ವರಿಷ್ಠ ಮಾಲೀಕನ ಹಕ್ಕನ್ನು ಅಲ್ಪೀಕರಿಸಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗುವಂತೆ ತಾನು ಹಾಗೆ ಹೊಂದಿರುವ ಸ್ವತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಅನುಭೋಗವನ್ನು ಹೇರಿಸುವಂತಿಲ್ಲ.

12. ಅನುಭೋಗವನ್ನು ಯಾರು ಅರ್ಜಿಸಬಹುದು.—ಯಾವ ಸ್ಥಿರ ಸ್ವತ್ತಿನ ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿ ಉಪಭೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಹಕ್ಕನ್ನು ಸೃಜಿಸಲಾಗಿದೆಯೋ ಆ ಸ್ಥಿರಸ್ವತ್ತಿನ ಒಡೆಯನು ಅಥವಾ ಅವನ ಪರವಾಗಿ ಅದರ ಸ್ವಾಧೀನವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಯಾವನೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಅನುಭೋಗವನ್ನು ಅರ್ಜಿಸಬಹುದು.

ಸ್ಥಿರ ಸ್ವತ್ತಿನ ಇಬ್ಬರು ಅಥವಾ ಹಲವು ಸಹ ಒಡೆಯರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು ಹಾಗೆಂದು ಇನ್ನೊಬ್ಬನ ಅಥವಾ ಇತರರ ಸಮ್ಮತಿಯಿಂದ ಅಥವಾ ಸಮ್ಮತಿ ಇಲ್ಲದೆ ಅಂಥ ಸ್ವತ್ತಿನ ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿ ಉಪಭೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಅನುಭೋಗವನ್ನು ಅರ್ಜಿಸಬಹುದು.

ಸ್ಥಿರ ಸ್ವತ್ತಿನ ಯಾವನೇ ಗೇಣಿದಾರನೂ ತನ್ನ ಸ್ವಂತದಾದ ಇನ್ನೊಂದು ಸ್ಥಿರ ಸ್ವತ್ತಿನ ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿ ಉಪಭೋಗಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನ ಗೇಣಿಯಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿರುವ ಸ್ವತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಅದರ ಮೇಲೆ ಅನುಭೋಗವನ್ನು ಅರ್ಜಿಸುವಂತಿಲ್ಲ.

13. ಅವಶ್ಯಕತೆಯ ಅನುಭೋಗಗಳು ಮತ್ತು ತದ್ವತ ಅನುಭೋಗಗಳು.—ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಇನ್ನೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಸ್ಥಿರ ಸ್ವತ್ತನ್ನು ವರ್ಗಾಯಿಸುವಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಮರಣಶಾಸನದ ಮೂಲಕ ಕೊಡುವಲ್ಲಿ,

(ಕ) ವರ್ಗಾಯಿತವಾದ ಅಥವಾ ಮರಣಶಾಸನದ ಮೂಲಕ ಕೊಡಲಾದ ಸ್ಥಿರಸ್ವತ್ತನ್ನು ಉಪಭೋಗಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ವರ್ಗಾವಣೆದಾರನ ಅಥವಾ ಮರಣ ಶಾಸನಕರ್ತನ ಇನ್ನೊಂದು ಸ್ಥಿರಸ್ವತ್ತಿನಲ್ಲಿನ ಅನುಭೋಗವು ಅವಶ್ಯವಾದರೆ ವರ್ಗಾವಣೆಧಾರಕನು ಅಥವಾ ಲೆಗಟಿಯು ಅಂಥ ಅನುಭೋಗಕ್ಕೆ ಹಕ್ಕುಳ್ಳವನಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು, ಅಥವಾ

(ಖ) ವರ್ಗಾವಣೆಯು ಅಥವಾ ಮರಣಶಾಸನದಾನವು ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಸ್ವತ್ತನ್ನು ಹೇಗೆ ಉಪಭೋಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತೋ ಹಾಗೆ ಸದರಿ ಸ್ವತ್ತನ್ನು ಉಪಭೋಗಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಂಥ ಅನುಭೋಗವು ವ್ಯಕ್ತವಾದುದು ಮತ್ತು ಸಂತತವಾದುದು ಹಾಗೂ ಅವಶ್ಯವಾದುದು ಆಗಿದ್ದರೆ ಬೇರೊಂದು ಉದ್ದೇಶವು ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದ್ದ ಹೊರತು ಅಥವಾ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಇಂಗಿತವಾಗಿದ್ದ ಹೊರತು, ವರ್ಗಾವಣೆಧಾರಕನು ಅಥವಾ ಲೆಗಟಿಯು ಅಂಥ ಅನುಭೋಗಕ್ಕೆ ಹಕ್ಕುಳ್ಳವನಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು;

(ಗ) ವರ್ಗಾವಣೆದಾರನ ಅಥವಾ ಮರಣಶಾಸನಕರ್ತನ ಇತರ ಸ್ಥಿರಸ್ವತ್ತನ್ನು ಉಪಭೋಗಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ವರ್ಗಾವಣೆಯ ಅಥವಾ ಮರಣ ಶಾಸನದಾನದ ಸ್ವತ್ತಿನಲ್ಲಿನ ಅನುಭೋಗವು ಅವಶ್ಯವಾದರೆ ವರ್ಗಾವಣೆದಾರನು ಅಥವಾ ಮರಣಶಾಸನಕರ್ತನ ಕಾನೂನು ಸಮ್ಮತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯು ಅಂಥ ಅನುಭೋಗಕ್ಕೆ ಹಕ್ಕುಳ್ಳವನಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು, ಅಥವಾ

(ಘ) ಸದರಿ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ವರ್ಗಾವಣೆಯು ಅಥವಾ ಮರಣಶಾಸನದಾನವು ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಸ್ವತ್ತನ್ನು ಹೇಗೆ ಉಪಭೋಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತೋ ಹಾಗೆ ಸದರಿ ಸ್ವತ್ತನ್ನು ಉಪಭೋಗಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಂಥ ಅನುಭೋಗವು ವ್ಯಕ್ತವಾದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸಂತತವಾದುದು ಹಾಗೂ ಅವಶ್ಯವಾದುದು ಆಗಿದ್ದರೆ, ವರ್ಗಾವಣೆದಾರನು ಅಥವಾ ಮರಣಶಾಸನಕರ್ತನ ಕಾನೂನು ಸಮ್ಮತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯು ಬೇರೆ ಉದ್ದೇಶವು ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದ್ದ ಹೊರತು ಅಥವಾ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಇಂಗಿತವಾಗಿದ್ದ ಹೊರತು ಅಂಥ ಅನುಭೋಗಕ್ಕೆ ಹಕ್ಕುಳ್ಳವನಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.

ಹಲವು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಜಂಟಿ ಸ್ವತ್ತನ್ನು ವಿಭಜನೆ ಮಾಡಿರುವಲ್ಲಿ,—

(ಙ) ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನ ಹಿಸ್ಸೆಯ ಮೇಲಿನ ಅನುಭೋಗವು ಅವರಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಬ್ಬನ ಹಿಸ್ಸೆಯನ್ನು ಉಪಭೋಗಿಸಲು ಅವಶ್ಯವಾದರೆ ಎರಡನೆಯವನು ಅಂತಹ ಅನುಭೋಗಕ್ಕೆ ಹಕ್ಕುಳ್ಳವನಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು, ಅಥವಾ

(ಚ) ವಿಭಜನೆಯು ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಆ ಹಿಸ್ಸೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಉಪಭೋಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತೋ ಹಾಗೆ ಎರಡನೆಯವನ ಹಿಸ್ಸೆಯನ್ನು ಉಪಭೋಗಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಂಥ ಅನುಭೋಗವು ವ್ಯಕ್ತವಾದುದು ಮತ್ತು ಸಂತತವಾದುದು ಹಾಗೂ ಅವಶ್ಯವಾದುದು ಆಗಿದ್ದರೆ ಬೇರೆ ಉದ್ದೇಶವು ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದ್ದ ಹೊರತು ಅಥವಾ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಇಂಗಿತವಾಗಿದ್ದ ಹೊರತು ಅವನು ಅಂಥ ಅನುಭೋಗಕ್ಕೆ ಹಕ್ಕುಳ್ಳವನಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.

ಈ ಪ್ರಕರಣದ (ಕ), (ಗ) ಮತ್ತು (ಙ) ಖಂಡಗಳಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸಲಾದ ಅನುಭೋಗಗಳನ್ನು ಅವಶ್ಯಕತೆಯ ಅನುಭೋಗಗಳೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಕಾನೂನಿನ ಪ್ರವರ್ತನೆಯಿಂದಾಗಿ ಸ್ಥಿರಸ್ವತ್ತು ಹಸ್ತಾಂತರವಾದಲ್ಲಿ ಅದು ಹಾಗೆ ಯಾರಿಂದ ಮತ್ತು ಯಾರಿಗೆ ಹಸ್ತಾಂತರವಾಯಿತೋ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು, ಈ ಪ್ರಕರಣದ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ, ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ವರ್ಗಾವಣೆದಾರ ಮತ್ತು ವರ್ಗಾವಣೆಧಾರಕನು ಎಂದು ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳು

(ಕ) ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬೇಸಾಯದ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಹೊಲವನ್ನು 'ಕ' ನು 'ಖ' ನಿಗೆ ಮಾರುತ್ತಾನೆ. ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿರುವ 'ಕ' ನ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹಾದುಹೋಗದ ಹೊರತು ಅಥವಾ ಪರಕೀಯನೊಬ್ಬನ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿದ ಹೊರತು ಅದನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಮಾರಿಹೋದ ಹೊಲದ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿರುವ 'ಕ' ನ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬೇಸಾಯದ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಮಾತ್ರ 'ಖ' ನು ದಾರಿಯ ಹಕ್ಕಿಗೆ ಹಕ್ಕುಳ್ಳವನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ.

(ಖ) ಎರಡು ಹೊಲಗಳ ಒಡೆಯನಾದ 'ಕ' ನು ಒಂದನ್ನು 'ಖ' ನಿಗೆ ಮಾರುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಇನ್ನೊಂದನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಉಳಿಸಿಕೊಂಡ ಹೊಲವನ್ನು ವ್ಯವಸಾಯದ ದಿನಾಂಕದಿಂದ ಬೇಸಾಯದ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮತ್ತು 'ಖ' ನಿಗೆ ಮಾರಲಾದ ಭೂಮಿಯ ಮೂಲಕ ಹಾದುಹೋಗದ ಹೊರತು ಅದನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. 'ಕ' ನು ತಾನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡ ಭೂಮಿಗೆ 'ಖ' ನ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬೇಸಾಯದ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಹೋಗುವ ದಾರಿಯ ಹಕ್ಕಿಗೆ ಹಕ್ಕುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

(ಗ) 'ಕ' ನು ತನ್ನ ಭೂಮಿಗೆ ಅಭಿಮುಖವಾಗಿರುವ ಕಿಟಕಿಗಳುಳ್ಳ ಒಂದು ಮನೆಯನ್ನು 'ಖ' ನಿಗೆ ಮಾರುತ್ತಾನೆ. ಆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಮಾರಾಟವಾದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆ ಮನೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಉಪಭೋಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತೋ ಹಾಗೆ ಅದನ್ನು ಉಪಭೋಗಿಸಲು 'ಕ' ನ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿಂದ ಕಿಟಕಿಗಳಿಗೆ ಬೆಳಕು ಹಾದು ಬರುವುದು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ. 'ಖ' ನು ಬೆಳಕಿಗೆ ಹಕ್ಕುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದಾನೆ ಮತ್ತು 'ಕ' ನು ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಡವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಅದಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(ಘ) ತನ್ನ ಭೂಮಿಗೆ ಅಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕಿಟಕಿಗಳುಳ್ಳ ಒಂದು ಮನೆಯನ್ನು 'ಕ' ನು 'ಖ' ನಿಗೆ ಮಾರುತ್ತಾನೆ. ಮಾರಾಟವಾದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆ ಮನೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಉಪಭೋಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತೋ ಹಾಗೆ ಅದನ್ನು ಉಪಭೋಗಿಸಲು 'ಕ' ನ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನಿಂದ ಕಿಟಕಿಗಳಿಗೆ ಬೆಳಕು ಹಾದು ಬರುವುದು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ 'ಕ' ನು ಆ ಭೂಮಿಯನ್ನು 'ಗ' ನಿಗೆ ಮಾರುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲಿ 'ಗ' ನು ಆ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಡವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಆ ಮೂಲಕ ಬೆಳಕಿಗೆ ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಅದು 'ಕ' ನ ವಶದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಯಾವ ಹೊರೆಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿತ್ತೋ ಆ ಹೊರೆಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು ಅದು ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾನೆ.

(ಙ) 'ಕ' ನು ಒಂದು ಮನೆಯ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿರುವ ಭೂಮಿಯ ಒಡೆಯನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಆ ಮನೆಗೆ ಆ ಭೂಮಿಗೆ ಅಭಿಮುಖವಾಗಿರುವ ಕಿಟಕಿಗಳು ಇವೆ. 'ಕ' ನು ಆ ಮನೆಯನ್ನು 'ಖ' ನಿಗೂ ಮತ್ತು ಭೂಮಿಯನ್ನು 'ಗ' ನಿಗೂ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಮಾರಾಟವಾದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆ ಮನೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಉಪಭೋಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತೋ ಹಾಗೆಯೇ ಅದನ್ನು ಉಪಭೋಗಿಸಲು ಆ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ಬೆಳಕು ಹಾದುಬರುವುದು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ 'ಕ' ನು 'ಖ' ನಿಗೆ ಬೆಳಕಿನ ಹಕ್ಕನ್ನು ಇಂಗಿತವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಅಂಥ ಬೆಳಕಿಗೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗುವಂತೆ ಕಟ್ಟಬಾರದೆಂಬ ನಿರ್ಬಂಧಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟು ಆ ಭೂಮಿಯನ್ನು 'ಗ' ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

(ಚ) 'ಕ' ನು ಒಂದು ಮನೆಯ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿರುವ ಭೂಮಿಯ ಒಡೆಯನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಆ ಮನೆಗೆ ಆ ಭೂಮಿಗೆ ಅಭಿಮುಖವಾಗಿರುವ ಕಿಟಕಿಗಳು ಇವೆ. 'ಕ' ನು ಆ ಮನೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಯಾವುದೇ ಅನುಭೋಗವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿ ಕಾಯ್ದಿರಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಆ ಭೂಮಿಯನ್ನು 'ಖ' ನಿಗೆ ಮಾರುತ್ತಾನೆ. ಮಾರಾಟವಾದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆ ಮನೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತೋ ಹಾಗೆಯೇ ಉಪಯೋಗಿಸಲು ಆ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬೆಳಕು ಹಾದು ಬರುವುದು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ. 'ಕ' ನು ಬೆಳಕಿನ ಹಕ್ಕುದಾರನಾಗಿದ್ದಾನೆ, ಮತ್ತು ಅಂಥ ಬೆಳಕಿಗೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗುವಂತೆ 'ಖ' ನು ಆ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಕಟ್ಟತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(ಛ) ಒಂದು ಮನೆಯ ಒಡೆಯನಾದ 'ಕ' ನು ಅದಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿರುವ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಡದ ಕಾರ್ಖಾನೆಯನ್ನು 'ಖ' ನಿಗೆ ಮಾರುತ್ತಾನೆ. ಅವ್ಯವಹಾರಿಕ ಕಾರ್ಖಾನೆಯ ಹೊಗೆ ಮತ್ತು ಸದ್ದಿನಿಂದ ಗಾಳಿಯನ್ನು ಕಲುಷಿತಗೊಳಿಸಲು 'ಕ' ನ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ 'ಖ' ನು ಹಕ್ಕುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

(ಜ) 'ಖ' ಮತ್ತು 'ಗ' ಎಂಬ ಎರಡು ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದ ಮನೆಗಳ ಒಡೆಯನಾದ 'ಕ' ನು 'ಖ' ವನ್ನು 'ಖ' ನಿಗೆ ಮಾರುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು 'ಗ' ವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಎರಡೂ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿರುವ ಮತ್ತು ಮಾರಾಟವಾದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ 'ಖ' ವನ್ನು ಹೇಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತೋ ಹಾಗೆಯೇ ಅದನ್ನು ಉಪಭೋಗಿಸಲು ಅವಶ್ಯವಾದ ಎಲ್ಲ ಗಟಾರಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಚರಂಡಿಗಳಿಂದ ಪಡೆಯುವ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕೆ 'ಖ' ನು ಹಕ್ಕುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದಾನೆ ಮತ್ತು ಎರಡೂ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿರುವ ಮತ್ತು ಮಾರಾಟವಾದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ 'ಗ' ವನ್ನು ಹೇಗೆ ಉಪಭೋಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತೋ ಹಾಗೆಯೇ ಅದನ್ನು ಉಪಭೋಗಿಸಲು ಅವಶ್ಯವಾದ ಎಲ್ಲ ಗಟಾರಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಚರಂಡಿಗಳಿಂದ ಪಡೆಯುವ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕೆ 'ಕ' ನು ಹಕ್ಕುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

(ಝ) ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದ ಎರಡು ಕಟ್ಟಡಗಳ ಒಡೆಯನಾದ 'ಕ' ನು ಒಂದನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಇನ್ನೊಂದನ್ನು 'ಖ' ನಿಗೆ ಮಾರುತ್ತಾನೆ. 'ಕ' ನ ಕಟ್ಟಡದಿಂದ ಪಾರ್ಶ್ವಿಕ ಆಧಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿರಲು 'ಖ' ನು ಹಕ್ಕುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದಾನೆ ಮತ್ತು 'ಖ' ನ ಕಟ್ಟಡದಿಂದ ಪಾರ್ಶ್ವಿಕ ಆಧಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿರಲು 'ಕ' ನು ಹಕ್ಕುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

(ಞ) ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದ ಎರಡು ಕಟ್ಟಡಗಳ ಒಡೆಯನಾದ 'ಕ' ನು ಒಂದನ್ನು 'ಖ' ನಿಗೆ ಮತ್ತು ಇನ್ನೊಂದನ್ನು 'ಗ' ನಿಗೆ ಮಾರುತ್ತಾನೆ. 'ಖ' ನ ಕಟ್ಟಡದಿಂದ ಪಾರ್ಶ್ವಿಕ ಆಧಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿರಲು 'ಗ' ನು ಹಕ್ಕುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದಾನೆ ಮತ್ತು 'ಗ' ನ ಕಟ್ಟಡದಿಂದ ಪಾರ್ಶ್ವಿಕ ಆಧಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿರಲು 'ಖ' ನು ಹಕ್ಕುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

(ಟ) 'ಕ' ನು ಭೂಮಿಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಮನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ 'ಖ' ನಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ಮನೆಯ ಸುಭದ್ರತೆಗೆ ಅವಶ್ಯವಾಗಿರುವಷ್ಟು ಪಾರ್ಶ್ವಿಕ ಮತ್ತು ಕೆಳಗಿನ ಆಸರೆಯನ್ನು 'ಕ' ನ ಭೂಮಿಯಿಂದ ಪಡೆಯಲು 'ಖ' ನು ಹಕ್ಕುಳ್ಳವನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ.

(ಠ) ಕೈದಿಗಳನ್ನು ಇರಿಸುವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ 'ಖ' ನ ಭೂಮಿಯ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು ಸರ್ಕಾರವು ಭೂಸ್ವಾಧೀನ ಅಧಿನಿಯಮ, 1894 (1894ರ 1)ರ ಮೇರೆಗೆ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಕೈದಿಗಳ ಸುರಕ್ಷತೆಗೆ ಅವಶ್ಯವಾದಷ್ಟು ಪಾರ್ಶ್ವಿಕ ಆಸರೆಯನ್ನು 'ಖ' ನ ಪಕ್ಕದ ಭೂಮಿಯಿಂದ ಪಡೆಯಲು ಸರ್ಕಾರವು ಹಕ್ಕುಳ್ಳದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ.

(ಡ) ಜಂಟಿ ಸ್ವತ್ತಿನ ವಿಭಜನೆಯಿಂದಾಗಿ 'ಕ' ನು ಒಂದು ಕಟ್ಟಡದ ಮೇಲಿನ ಕೋಣೆಯ ಒಡೆಯನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ನೇರವಾಗಿ ಅದರ ಕೆಳಗಿರುವ ಆ ಕಟ್ಟಡದ ಭಾಗಕ್ಕೆ 'ಖ' ನು ಒಡೆಯನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಮೇಲಿನ ಕೋಣೆಯ ಸುರಕ್ಷತೆಗಾಗಿ ಆವಶ್ಯಕವಿರುವಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ 'ಖ' ನ ಭಾಗದಿಂದ ನೇರ ಆಸರೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರಲು 'ಕ' ನು ಹಕ್ಕುಳ್ಳವನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ.

(ಢ) 'ಕ' ನು ಒಂದು ಮನೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕಾಗಿ 'ಖ' ನಿಗೆ ಬಾಡಿಗೆಗೆ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. 'ಕ' ನ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹಾದು ಹೋಗದೆ ಅವುಗಳಿಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಲು 'ಖ' ನಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಭೂಮಿಗಳಲ್ಲಿ 'ಖ' ನು ನಡೆಸಬೇಕಾದ ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ದಾರಿಯ ಹಕ್ಕನ್ನು ಆ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಹೊಂದಿರಲು 'ಖ' ನು ಹಕ್ಕುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

14. ಅವಶ್ಯಕತೆಯ ದಾರಿಯ ದಿಕ್ಕು.—13ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಅವಶ್ಯಕತೆಯ ದಾರಿಯ ಹಕ್ಕು ಸೃಜಿತವಾದಾಗ, ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ ವರ್ಗಾವಣೆದಾರನು, ಮರಣ ಶಾಸನಕರ್ತನ ಕಾನೂನು ಸಮ್ಮತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯು ಅಥವಾ ಯಾವ ಹಿಸ್ಸೆಯ ಮೇಲೆ ಹಕ್ಕನ್ನು ಚಲಾಯಿಸಬೇಕಾಗಿದೆಯೋ ಆ ಹಿಸ್ಸೆಯ ಒಡೆಯನು ದಾರಿಯನ್ನು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಲು ಹಕ್ಕುಳ್ಳವನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ, ಆದರೆ ಅದು ಪ್ರಧಾನ ಒಡೆಯನಿಗೆ ಯುಕ್ತವಾಗಿ ಅನುಕೂಲಕರವಾಗಿರಬೇಕು.

ದಾರಿಯನ್ನು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಲು ಹಾಗೆ ಹಕ್ಕುದಾರನಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಹಾಗೆ ಮಾಡಲು ನಿರಾಕರಿಸಿದಾಗ ಅಥವಾ ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಿದಾಗ, ಪ್ರಧಾನ ಒಡೆಯನು ಅದನ್ನು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಬಹುದು.

15. ಚಿರಭೋಗದ ಮೂಲಕ ಅರ್ಜನೆ.—ಯಾವುದೇ ಕಟ್ಟಡಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಕಟ್ಟಡಕ್ಕಾಗಿ ಬೆಳಕಿನ ಹಾಗೂ ಗಾಳಿಯ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಹಾಗೂ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ಅದರೊಂದಿಗೆ ಅಡೆತಡೆಯಿಲ್ಲದೆ ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಶಾಂತ ರೀತಿಯಿಂದ ಅನುಭೋಗವಾಗಿ ಉಪಭೋಗಿಸಿರುವಲ್ಲಿ,

ಮತ್ತು ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಭೂಮಿಯಿಂದ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೆ ಲಗತ್ತಿಸಲಾಗಿರುವ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಆಸರೆಯನ್ನು ಕೃತಕ ಒತ್ತಡಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿರುವ ಇನ್ನೊಬ್ಬನ ಭೂಮಿಯು ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೆ ಲಗತ್ತಿಸಲಾಗಿರುವ ವಸ್ತುಗಳು, ಯಾವ ಅಡೆತಡೆಯೂ ಇಲ್ಲದೆ ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಶಾಂತರೀತಿಯಿಂದ ಅನುಭೋಗವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿರುವಲ್ಲಿ,

ಮತ್ತು ದಾರಿಯ ಹಕ್ಕಿಗೆ ಅಥವಾ ಇತರ ಯಾವುದೇ ಅನುಭೋಗಕ್ಕೆ ಸ್ವಾಮ್ಯವನ್ನು ಕೇಳುವ ಯಾವನೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಅದನ್ನು ಒಂದು ಅನು ಭೋಗವೆಂತೆ ಮತ್ತು ಹಕ್ಕಿನಿಂದ ಯಾವ ಅಡೆತಡೆಯೂ ಇಲ್ಲದೆ ಮತ್ತು ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಶಾಂತಿಯುತವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಉಪ ಭೋಗಿಸಿರುವಲ್ಲಿ,

ಅಂಥ ಬೆಳಕಿನ ಅಥವಾ ಗಾಳಿಯ ಪ್ರವೇಶದ ಮತ್ತು ಉಪಭೋಗದ ಬಗೆಗಿನ ಹಕ್ಕು ಅಥವಾ ಇತರ ಅನುಭೋಗವು ನಿರುಪಾಧಿಕ ವಾಗತಕ್ಕುದು.

ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಸದರಿ ಅವಧಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದನ್ನು ಅಂಥ ಅವಧಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕ್ಲೇಮನ್ನು ವಿವಾದಿಸುವ ದಾವೆಯನ್ನು ಹೂಡುವು ದಕ್ಕೆ ನಿಕಟಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳೊಳಗೆ ಮುಗಿಯುವ ಅವಧಿಯೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ವಿವರಣೆ-I.—ಯಾವ ಸ್ವತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಹಕ್ಕನ್ನು ಕೇಳಲಾಗಿದೆಯೋ ಆ ಸ್ವತ್ತಿನ ಒಡೆಯನೊಂದಿಗೆ ಅಥವಾ ಅಧಿಭೋಗದಾರನೊಂದಿಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಅನುಭೋಗವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾಗ ಮತ್ತು ಅಂಥ ಹಕ್ಕನ್ನು ಅನುಭೋಗದಾರನು ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲದಿರುವುದು ಅಥವಾ ಅನುಭೋಗವನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದರೆ, ಅದನ್ನು ಒಂದು ಪರಿಮಿತ ಅವಧಿಗಾಗಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆಯೆಂದು ಅಥವಾ ಯಾವ ಷರತ್ತನ್ನು ಪೂರೈಸಿದ ಮೇಲೆ ಅದು ಕೊನೆಗೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆಯೋ ಆ ಷರತ್ತಿಗೊಳಪಟ್ಟು ಕೊಡಲಾಗಿದೆಯೆಂದು ಆ ಒಪ್ಪಂದದಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದ್ದರೆ ಈ ಪ್ರಕರಣದ ಅರ್ಥ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೂ ಅನುಭೋಗವಲ್ಲ.

ವಿವರಣೆ-II.—ಕ್ಲೇಮುದಾರನಲ್ಲದ ಇತರ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಕಾರ್ಯದಿಂದಾದ ಅಡ್ಡಿಯ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಅನುಭೋಗವು ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಕೊನೆ ಗೊಂಡ ಹೊರತು ಮತ್ತು ಅಂಥ ಅಡ್ಡಿಯು ಹಾಗೂ ಅದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಅಥವಾ ಅದನ್ನು ಮಾಡಲು ಅಧಿಕೃತಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ವಿವರವು ಕ್ಲೇಮುದಾರನ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದ ಅನಂತರ ಒಂದು ವರ್ಷದವರೆಗೆ ಅಂಥ ಅಡ್ಡಿಗೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದ ಹೊರತು ಅಥವಾ ಮೌನ ಸಮ್ಮತಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಹೊರತು ಈ ಪ್ರಕರಣದ ಅರ್ಥ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೂ ಅಡೆತಡೆಯಲ್ಲ.

ವಿವರಣೆ-III.—ಪ್ರದಾತ ಮತ್ತು ಅಧೀನ್ಯೋಪಯೋಗದ ನಡುವಣ ಕರಾರಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಉಪಭೋಗವನ್ನು ಅಮಾನತುಗೊಳಿಸುವುದು ಈ ಪ್ರಕರಣದ ಅರ್ಥ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅಡೆತಡೆಯಲ್ಲ.

ವಿವರಣೆ-IV.—ನೀರನ್ನು ಕಲುಷಿತಗೊಳಿಸುವ ಅನುಭೋಗದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹಾಗೆ ಕಲುಷಿತಗೊಳಿಸುವುದು ಅಧೀನ ಸ್ವತ್ತನ್ನು ಇಂದ್ರಿಯ ವೇದ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಬಾಧಿಸಿದಂದಿನಿಂದ ಸದರಿ ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಯಾವ ಸ್ವತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಹಕ್ಕನ್ನು ಕೇಳಲಾಗಿದೆಯೋ ಆ ಸ್ವತ್ತು ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದಾಗಿರುವಾಗ, 'ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷ ಗಳು' ಎಂಬ ಪದಗಳ ಬದಲಾಗಿ "ಅರುವತ್ತು ವರ್ಷಗಳು" ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿದ್ದರೆ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಈ ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಓದತಕ್ಕದ್ದು.

ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳು

(ಕ) ವಾಯು ಸಹಿತ ಅಡ್ಡಿ ಪಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ 1880ರಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಾವೆಯನ್ನು ಹೂಡಲಾಗಿದೆ. ಅಡ್ಡಿಪಡಿಸಿದ್ದನ್ನು ಪ್ರತಿವಾದಿಯು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ವಾದಿಯು ಹಕ್ಕನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆಯುತ್ತಾನೆ. ಅನುಭೋಗವಾಗಿ ಮತ್ತು ಹಕ್ಕಿನಿಂದ ತನ್ನ ಸ್ವಾಮ್ಯವನ್ನು ಕ್ಲೇಮು ಮಾಡುತ್ತಾ ಆ ಹಕ್ಕನ್ನು 1859ರ ಜನವರಿ ಒಂದರಿಂದ 1879ರ ಜನವರಿ ಒಂದರವರೆಗೆ ಅಡೆತಡೆಯಿಲ್ಲದ ಶಾಂತಿಯುತವಾದ ಮತ್ತು ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ತಾನು ಉಪಭೋಗಿಸಿದೆನೆಂದು ವಾದಿಯು ರುಜುವಾತುಪಡಿಸು ತ್ತಾನೆ. ವಾದಿಯು ತನ್ನ ಪರವಾದ ತೀರ್ಪಿಗೆ ಹಕ್ಕುದಾರನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

(ಖ) ಇದೇ ತರಹದ ದಾವೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಹಕ್ಕನ್ನು ತಾನು ಶಾಂತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಉಪಭೋಗಿಸಿದ್ದಾಗಿ ವಾದಿಯು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಆ ಕಾಲಾವಧಿಯ ಒಂದು ವರ್ಷದವರೆಗೆ ವಾದಿಯು ಅದರ ಗೇಣಿದಾರನಾಗಿ ಅಧೀನ ಸ್ವತ್ತನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನದಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿರಲು ಹಕ್ಕುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದ ನೆಂದು ಮತ್ತು ಅಂಥ ಗೇಣಿದಾರನಾಗಿ ಆ ಹಕ್ಕನ್ನು ಉಪಭೋಗಿಸಿದನೆಂದು ಪ್ರತಿವಾದಿಯು ರುಜುವಾತುಪಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ವಾದಿಯು ಹಕ್ಕನ್ನು "ಒಂದು ಅನುಭೋಗವಾಗಿ" ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಉಪಭೋಗಿಸಿಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ ದಾವೆಯು ವಜಾ ಆಗತಕ್ಕದ್ದು.

(ಗ) ಇದೇ ತರಹದ ದಾವೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಹಕ್ಕನ್ನು ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಶಾಂತರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ತಾನು ಉಪಭೋಗಿಸಿರುವುದಾಗಿ ವಾದಿಯು ತಾನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಆ ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆ ಉಪಭೋಗವು ಹಕ್ಕಿನಿಂದಾದುದಲ್ಲವೆಂದು ವಾದಿಯು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದನೆಂ ದು ಮತ್ತು ಆ ಹಕ್ಕನ್ನು ಉಪಭೋಗಿಸಲು ತನ್ನ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದನು ಎಂಬುದನ್ನು ಪ್ರತಿವಾದಿಯು ರುಜುವಾತುಪಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆ ವಾದಿಯು ಹಕ್ಕನ್ನು "ಒಂದು ಹಕ್ಕಿನಂತೆ" ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಉಪಭೋಗಿಸಿಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ ದಾವೆಯು ವಜಾ ಆಗತಕ್ಕದ್ದು.

16. ಉತ್ತರ ಭೋಗಿಯ ಪರವಾಗಿ ಅಧೀನ ಸ್ವತ್ತನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡುವುದು.—ಪರಂತು, ಯಾವ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಅಥವಾ ಭೂಮಿ ಯಿಂದ ಯಾವುದೇ ಅನುಭೋಗವನ್ನು ಉಪಭೋಗಿಸಲಾಗಿದೆಯೋ ಅಥವಾ ಪಡೆಯಲಾಗಿದೆಯೋ ಆ ಯಾವುದೇ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಯಾವುದೇ ಹಿತಾ ಸಕ್ತಿಯ ಮೇರೆಗೆ ಅಥವಾ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಜೀವಾವಧಿಯವರೆಗೆ ಅಥವಾ ಅದನ್ನು ಕೊಟ್ಟಂದಿನಿಂದ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಯಾವುದೇ ಅವಧಿಯವರೆಗೆ ಹೊಂದಿರುವಾಗ ಅಂಥ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯು ಅಥವಾ ಅವಧಿಯು ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತಿರುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಂಥ ಅನುಭೋಗವನ್ನು ಉಪ ಭೋಗಿಸಿದ ಕಾಲವನ್ನು ಅಂಥ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯು ಅಥವಾ ಅವಧಿಯು ಮುಕ್ತಾಯವಾದ ನಿಕಟತರುವಾಯದ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳೊಳಗೆ ಹಾಗೆ ಮುಕ್ತಾ ಯವಾದ ಮೇಲೆ ಸದರಿ ಭೂಮಿಗೆ ಹಕ್ಕುಳ್ಳ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಆ ಕ್ಲೇಮನ್ನು ಪ್ರತಿರೋಧಿಸಿದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲಾವಧಿಯನ್ನು ಲೆಕ್ಕಹಾಕುವಾಗ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು.

ದೃಷ್ಟಾಂತ

'ಬಿ' ನ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ದಾರಿಯ ಹಕ್ಕನ್ನು ಹೊಂದಲು ತಾನು ಹಕ್ಕುದಾರನಾಗಿದ್ದೇನೆ ಎಂಬ ಘೋಷಣೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು 'ಕ' ದಾವೆ ಹೂಡುತ್ತಾನೆ. ತಾನು ಆ ಹಕ್ಕನ್ನು ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಉಪಭೋಗಿಸಿದ್ದನೆಂದು 'ಕ' ನು ರುಜುವಾತುಪಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಈ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ 'ಗ' ನು ಆ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಜೀವಿತ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದನೆಂದು 'ಗ' ನ ಮರಣಾನಂತರ 'ಬಿ' ನು ಆ ಭೂಮಿಗೆ ಹಕ್ಕುದಾರನಾದನೆಂದು ಮತ್ತು 'ಗ' ನ ಮರಣಾನಂತರ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ಒಳಗೆ ಆ ಹಕ್ಕಿನ ಬಗೆಗಿನ 'ಕ' ನ ಕ್ಲೇಮನ್ನು ತಾನು ಪ್ರತಿರೋಧಿಸಿದೆನೆಂದು 'ಬಿ' ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ಪ್ರಕರಣದ ಉಪಬಂಧಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿ 'ಕ' ನು ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಉಪಭೋಗವನ್ನು ಮಾತ್ರ ರುಜುವಾತುಪಡಿಸಿಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ ದಾವೆಯು ವಜಾ ಆಗತಕ್ಕದ್ದು.

17. ಚಿರಭೋಗದ ಮೂಲಕ ಆರ್ಜಿಸಲಾಗದ ಹಕ್ಕುಗಳು.—15ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಆರ್ಜಿಸಲಾದ ಅನುಭೋಗಗಳನ್ನು ಚಿರ ಭೋಗದ ಮೂಲಕ ಆರ್ಜಿಸಲಾದವುಗಳೆಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಚಿರಭೋಗದ ಹಕ್ಕುಗಳು ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಕೆಳಕಂಡ ಹಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದನ್ನೂ ಹಾಗೆ ಆರ್ಜಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ:—

(ಕ) ಹಕ್ಕಿನ ವಸ್ತುವಿನ ಅಥವಾ ಆರ್ಜಿಸಿದ ಹಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಯಾವುದರ ಮೇಲೆ ಹೊರೆಯನ್ನು ಹೊರಿಸಲಾಗುವುದೋ ಅಂಥ ಸ್ವತ್ತಿನ ಸಂಪೂರ್ಣ ನಾಶಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಹಕ್ಕು.

(ಖ) ನೆಲದ ಒಂದು ಬಯಲು ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಬೆಳಕಿನ ಹಾಗೂ ಗಾಳಿಯ ಮುಕ್ತ ಸಂಚಾರಕ್ಕೆ ಹಕ್ಕು.

(ಗ) ಒಂದು ಹಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಹರಿಯುತ್ತಿರುವ ಮತ್ತು ಹೊಂಡದಲ್ಲಿ, ಕೆರೆಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಗಾರೆಯಲ್ಲಿ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ನಿಂತಿರುವ ಮಳೆಯ ನೀರಿಗೆ ಹಕ್ಕು.

(ಘ) ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಹರಿಯುತ್ತಿರುವ ಭೂಗರ್ಭದ ನೀರಿಗೆ ಹಕ್ಕು.

18. ರೂಢಿಗತ ಅನುಭೋಗಗಳು.—ಸ್ಥಳೀಯ ರೂಢಿಯ ಬಲದಿಂದ ಅನುಭೋಗವನ್ನು ಅರ್ಜಿಸಬಹುದು. ಇಂಥ ಅನುಭೋಗಗಳನ್ನು ರೂಢಿಗತ ಅನುಭೋಗಗಳು ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳು

(ಕ) ಒಂದು ಗ್ರಾಮದ ರೂಢಿಯಂತೆ ಗ್ರಾಮದ ಭೂಮಿಯ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಸಾಗುವಳಿದಾರನೂ ಸಮುದಾಯ ಗೋಮಾಳದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ದನಕರುಗಳನ್ನು ಮೇಯಿಸಲು ಹಕ್ಕುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಆ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿನ ಸಾಗುವಳಿಯಾಗದಿರುವ ಒಂದು ತುಂಡು ನೆಲವನ್ನು 'ಕ' ನು ಪಡೆದು ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಆ ರೂಢಿಯ ಬಲದಿಂದ ತನ್ನ ದನಕರುಗಳನ್ನು ಮೇಯಿಸುವ ಅನುಭೋಗವನ್ನು ಅರ್ಜಿಸುತ್ತಾನೆ.

(ಖ) ಒಂದು ಪಟ್ಟಣದ ರೂಢಿಯಂತೆ ಒಂದು ಮನೆಯ ಯಾವ ಒಡೆಯನೂ ಅಥವಾ ಅಧಿಭೋಗದಾರನೂ ಅವನಿಗೆ ತನ್ನ ನೆರೆಯವರ ಏಕಾಂತವನ್ನು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಅತಿಕ್ರಮಿಸುವಂತೆ ಹೊಸದಾಗಿ ಕಿಟಕಿಯನ್ನು ಇಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. 'ಕ' ನು ಆ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ 'ಖ' ನ ಮನೆಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ 'ಕ' ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿನ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹೆಂಗಸರು ವಾಸಿಸುವ ಭಾಗಗಳ ನೋಟವು ಕಾಣಿಸುವಂತೆ 'ಖ' ನು ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಸದಾಗಿ ಕಿಟಕಿಯನ್ನು ಇಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ ಎಂಬ ಅನುಭೋಗವನ್ನು 'ಕ' ನು ಅರ್ಜಿಸುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು 'ಕ' ನ ಮನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ 'ಖ' ನು ಅದೇ ಬಗೆಯ ಅನುಭೋಗವನ್ನು ಅರ್ಜಿಸುತ್ತಾನೆ.

19. ಪ್ರಧಾನ ಸ್ವತ್ತಿನ ವರ್ಗಾವಣೆಯು ಅನುಭೋಗವನ್ನು ವರ್ಗಾಯಿಸುತ್ತದೆ.—ಪಕ್ಷಕಾರರ ಕಾರ್ಯದಿಂದ ಅಥವಾ ಕಾನೂನಿನ ಪ್ರವರ್ತನೆಯಿಂದ ಪ್ರಧಾನ ಸ್ವತ್ತು ವರ್ಗಾವಣೆಯಾಗಿರುವಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿರುವಲ್ಲಿ ತದ್ವಿರುದ್ಧ ಉದ್ದೇಶವು ಕಂಡುಬರದ ಹೊರತು ಯಾವ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಪರವಾಗಿ ಆ ವರ್ಗಾವಣೆಯು ಅಥವಾ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯು ಉಂಟಾಗುತ್ತದೋ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಆ ವರ್ಗಾವಣೆಯು ಅಥವಾ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯು ಅನುಭೋಗವನ್ನು ವರ್ಗಾಯಿಸುವುದೆಂದು ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ದೃಷ್ಟಾಂತ

ದಾರಿಯ ಹಕ್ಕು ಸೇರಿರುವ ಒಂದು ಭೂಮಿಯನ್ನು 'ಕ' ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾನೆ. 'ಕ' ನು 'ಖ' ನಿಗೆ ಆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಗೇಣಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಗೇಣಿಯು ಮುಂದುವರಿಯುವವರೆಗೆ ಆ ದಾರಿಯ ಹಕ್ಕು 'ಖ' ನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅವನ ಕಾನೂನು ಸಮ್ಮತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿಹಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ III

ಅನುಭೋಗಗಳ ಪರಿಣಾಮಗಳು

20. ಕರಾರಿನಿಂದ ಅಥವಾ ಸ್ವಾಮ್ಯದಿಂದ ನಿಯಂತ್ರಿತವಾದ ನಿಯಮಗಳು.—ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಇರುವ ನಿಯಮಗಳು ಅಧೀನ ಸ್ವತ್ತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿ ಪ್ರಧಾನ ಮತ್ತು ಅಧೀನ ಒಡೆಯರ ನಡುವಣ ಯಾವುದೇ ಕರಾರಿನಿಂದ ಮತ್ತು ಉಲ್ಲೇಖಿತವಾದ ಅನುಭೋಗವನ್ನು ಯಾವುದರ ಮೂಲಕ ಹೊರಸಲಾಗಿತ್ತೋ ಆ ವಿಲ್ಲು ಅಥವಾ ಡಿಕ್ರಿಯು ಯಾವುದಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ಅದರ ಉಪಬಂಧಗಳಿಂದ ನಿಯಂತ್ರಿತವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ರೂಢಿಗತ ಅನುಭೋಗಗಳ ಪರಿಣಾಮಗಳು.—ಮತ್ತು ಯಾವುದೇ ರೂಢಿಗತ ಅನುಭೋಗದ ಯಾವುದೇ ಪರಿಣಾಮವು ಅಂಥ ನಿಯಮಗಳಿಗೆ ಅಸಂಗತವಾದಾಗ ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿರುವುದು ಯಾವುದೂ ಅಂಥ ಪರಿಣಾಮಕ್ಕೆ ಬಾಧಕವಾಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

21. ಉಪಭೋಗಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದಂತೆ ಉಪಯೋಗಿಸಲು ಪ್ರತಿಷೇಧ.—ಪ್ರಧಾನ ಸ್ವತ್ತಿನ ಉಪಭೋಗಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿರದ ಯಾವುದೇ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಅನುಭೋಗವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳು

(ಕ) 'ಮ' ಎಂಬ ಹೊಲದ ಒಡೆಯನಾದ 'ಕ' ನು 'ಮ' ಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು 'ಖ' ನ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ದಾರಿಯ ಹಕ್ಕನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾನೆ. 'ಕ' ನು 'ಮ' ದಿಂದ ಆಚೆಗೆ 'ಯ' ಎಂಬ ಇನ್ನೊಂದು ಹೊಲವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾನೆ. 'ಮ' ದ ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿ ಉಪಭೋಗಕ್ಕೆ 'ಯ' ದ ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿ ಉಪಭೋಗವು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿಲ್ಲ. ಅವನು ಆ ಅನುಭೋಗವನ್ನು 'ಯ' ಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(ಖ) ಒಂದು ಮನೆಯ ಒಡೆಯನಾದ 'ಕ' ನು ಅದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬರಲು ದಾರಿಯ ಹಕ್ಕನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾನೆ. ಆ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಬರುವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಆ ಹಕ್ಕನ್ನು 'ಕ' ನು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಅವನ ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರು, ಅವನ ಅತಿಥಿಗಳು, ವಸತಿಗಾರರು, ನೌಕರರು, ಕೆಲಸಗಾರರು, ಸಂದರ್ಶಕರು ಮತ್ತು ಗಿರಾಕಿಗಳೂ ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದು. ಏಕೆಂದರೆ ಇದು ಪ್ರಧಾನ ಸ್ವತ್ತಿನ ಉಪಭೋಗಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಉದ್ದೇಶ. ಆದ್ದರಿಂದ 'ಕ' ನು ಆ ಮನೆಯನ್ನು ಬಾಡಿಗೆಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಅವನು ಬಾಡಿಗೆ ವಸೂಲಿಗೂ ಮತ್ತು ಮನೆಯನ್ನು ಸುಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇಡಲಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡುವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಆ ದಾರಿಯ ಹಕ್ಕನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದು.

22. ಅನುಭೋಗವನ್ನು ಚಲಾಯಿಸುವುದು.—ಅನುಭೋಗವನ್ನು ಚಲಾಯಿಸುವುದನ್ನು ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸುವುದು.—ಅಧೀನ ಒಡೆಯನಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆ ತೊಂದರೆಯಾಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನ ಒಡೆಯನು ತನ್ನ ಹಕ್ಕನ್ನು ಚಲಾಯಿಸತಕ್ಕದ್ದು; ಮತ್ತು ಅನುಭೋಗವನ್ನು ಚಲಾಯಿಸುವುದನ್ನು ಪ್ರಧಾನ ಒಡೆಯನಿಗೆ ಬಾಧಕವಾಗದಂತೆ ಅಧೀನ ಸ್ವತ್ತಿನ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸಬಹುದಾಗಿರುವಾಗ ಹಾಗೆ ಚಲಾಯಿಸುವುದನ್ನು ಅಧೀನ ಒಡೆಯನ ಕೋರಿಕೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಹಾಗೆ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳು

(ಕ) 'ಖ' ನ ಹೊಲದ ಮೇಲೆ 'ಕ' ನು ದಾರಿಯ ಹಕ್ಕನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾನೆ. 'ಕ' ನು ಆ ದಾರಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಯಾವ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸದೆ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಕಡೆಯಿಂದ ಪ್ರವೇಶಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(ಖ) 'ಕ' ನು ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಸೇರಿಕೊಂಡಿರುವ 'ಖ' ನ ಹೊಗೆ ಭೂಮಿಯಿಂದ ಹಾವಸ ಹುಲ್ಲನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಒಯ್ಯುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾನೆ. 'ಕ' ನು ತನ್ನ ಅನುಭೋಗವನ್ನು ಚಲಾಯಿಸುವಾಗ ಗಿಡಗಳು ನಾಶವಾಗದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹುಲ್ಲನ್ನು ಕತ್ತರಿಸುವಂತೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

23. ಉಪಭೋಗದ ರೀತಿಯನ್ನು ವ್ಯತ್ಯಾಸಗೊಳಿಸುವ ಹಕ್ಕು.—22ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಉಪಬಂಧಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು ಅನುಭೋಗವನ್ನು ಉಪಭೋಗಿಸುವ ರೀತಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಸ್ಥಳವನ್ನು ಪ್ರಧಾನ ಒಡೆಯನು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಬಹುದು. ಪರಂತು ಅದರಿಂದಾಗಿ ಅಧೀನ ಸ್ವತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಯಾವುದೇ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭಾರವನ್ನು ಹೊರಿಸಬಾರದು.

ಅಪವಾದ.—ದಾರಿಯ ಹಕ್ಕುಳ್ಳ ಪ್ರಧಾನ ಒಡೆಯನು ತಾನು ಅದರಿಂದಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭಾರವನ್ನು ಅಧೀನ ಸ್ವತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಹೊರಿಸದಿದ್ದು, ಹಾದು ಹೋಗುವ ರೇಖೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗೊಳಿಸುವಂತಿಲ್ಲ.

ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳು

(ಕ) ಒಂದು ಪೇಪರ್ ಕೊಡುವ ಕಾರ್ಖಾನೆಯ ಒಡೆಯನಾದ 'ಕ' ನು ಆ ಕಾರ್ಖಾನೆಯನ್ನು ನಡೆಸಲು ಸಾಕಾಗುವಷ್ಟು ನೀರನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಆ ಕಾರ್ಖಾನೆಯನ್ನು ಒಂದು ಹಿಟ್ಟಿನ ಗಿರಣಿಯನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಬಹುದು, ಪರಂತು ಅದು ಅಷ್ಟೇ ಪ್ರಮಾಣದ ನೀರಿನಿಂದ ನಡೆಸುವಂಥದ್ದಾಗಿರಬೇಕು.

(ಖ) 'ಕ' ನು ತನ್ನ ಮನೆಯ ಸೂರಿನಿಂದ ಬರುವ ಮಳೆಯ ನೀರನ್ನು 'ಖ' ನ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಡುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾನೆ. ಇದು 'ಕ'ನಿಗೆ ತನ್ನ ಸೂರನ್ನು ಮುಂದೆ ಚಾಚಲು ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ 'ಖ'ನ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭಾರವನ್ನು ಹೊರಿಸುವಂತಿದ್ದರೆ ಹಕ್ಕನ್ನು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ.

(ಗ) 'ಕ' ನು ಒಂದು ಕಾಗದದ ಕಾರ್ಖಾನೆಯ ಒಡೆಯನಾಗಿ ಚಿಂದಿ ಬಟ್ಟೆಗಳಿಂದ ಆ ಕಾರ್ಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಗದವನ್ನು ತಯಾರಿಸುವಾಗ ಅವಶ್ಯವಾಗುವ ಬೇರ [illegible] ದ್ರವವನ್ನು ಹಳ್ಳದೊಳಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಅದನ್ನು ಕಲುಷಿತಗೊಳಿಸುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಅರ್ಜಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಅವನು ಹೊಸ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಬರಿಗಿಂದ ಆ ಕಾರ್ಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಗದವನ್ನು ತಯಾರಿಸುವಾಗ ಅವಶ್ಯವಾಗುವ ರಾಸಾಯನಿಕ ದ್ರವವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹಳ್ಳವನ್ನು ಕಲುಷಿತಗೊಳಿಸಬಹುದು. ಪರಂತು ಆ ಬಗೆಯ ಕಲುಷಿತ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿಸಬಾರದು ಅಥವಾ ಅದರ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಅನನುಕೂಲವಾಗಿ ಬದಲಾಯಿಸಬಾರದು.

(ಘ) ನರ್ಸರಿ ತೋಟದ ಒಡೆಯನಾದ 'ಕ' ನು [illegible] ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಒಂದು ಹಳ್ಳದೊಳಕ್ಕೆ ಮರದ ಹೊಟ್ಟನ್ನು ಎಸೆಯುವ ಮೂಲಕ ಅದನ್ನು ಕಲುಷಿತಗೊಳಿಸುವ ಅನುಭೋಗದ ಹಕ್ಕನ್ನು ಅರ್ಜಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇದು ಆ ಹಳ್ಳದಲ್ಲಿ ನಿರುಪಯುಕ್ತವನ್ನು ಬಿಡುವ ಮೂಲಕ ಅದನ್ನು ಕಲುಷಿತಗೊಳಿಸುವ ಹಕ್ಕನ್ನು 'ಕ' ನಿಗೆ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ.

24. ಉಪಭೋಗವನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಹಕ್ಕು.—ಅನುಭೋಗದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಉಪಭೋಗವನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಶ್ಯವಾದ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಪ್ರಧಾನ ಒಡೆಯನು ಅಧೀನ ಒಡೆಯನ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಹಕ್ಕನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ಅಂಥ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಧಾನ ಒಡೆಯನಿಗೆ ಬಾಧಕವಾಗದಂತೆ ಆ ಅಧೀನ ಒಡೆಯನಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ಅನನುಕೂಲವಾಗುವಂಥ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು; ಮತ್ತು ಪ್ರಧಾನ ಒಡೆಯನು ತಾನು ಮಾಡಿದ ಕಾರ್ಯದಿಂದ ಅಧೀನ ಸ್ವತ್ತಿಗೆ ಉಂಟಾದ ಹಾನಿಯನ್ನು (ಯಾವುದಾದರೂ ಇದ್ದರೆ) ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸರಿಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ಸಹಾಯಕ ಹಕ್ಕುಗಳು.—ಒಂದು ಅನುಭೋಗದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಉಪಭೋಗವನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಶ್ಯವಾದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಸಹಾಯಕ ಹಕ್ಕುಗಳು ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳು

(ಕ) ತನ್ನ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ನೀರನ್ನು ಸಾಗಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ 'ಖ' ನ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಳವೆಗಳನ್ನು ಹಾಕುವ ಅನುಭೋಗವನ್ನು 'ಕ' ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾನೆ. ಕೊಳವೆಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ 'ಕ' ನು ಆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಅಗೆಯಬಹುದು, ಆದರೆ ಅವನು ಅದರ ಮೇಲ್ಮಣ್ಣನ್ನು ಮೊದಲಿನ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ತರತಕ್ಕದ್ದು.

(ಖ) 'ಖ' ನ ಭೂಮಿಯ ಮೂಲಕ ಚರಂಡಿಯನ್ನು ಹಾಯಿಸುವ ಅನುಭೋಗವನ್ನು 'ಕ' ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾನೆ. ಆ ಚರಂಡಿಯು ಯಾವುದೇ ಕಾರಣದಿಂದ ಹೂಳು ತುಂಬಿದ್ದರೆ ಆ ಮೋರಿಯನ್ನು ವ್ಯತ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. 'ಕ' ನು 'ಖ' ನ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಒಳ ಮೋರಿಗೆ ಹೊಂದಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಚರಂಡಿಯನ್ನು ವ್ಯತ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಬಹುದು. ಪರಂತು, ಅವನು ಆ ಮೂಲಕ 'ಖ' ನ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭಾರವನ್ನು ಹೊರಿಸಬಾರದು.

(ಗ) ಒಂದು ಮನೆಯ ಒಡೆಯನಾಗಿ 'ಕ' ನು 'ಖ' ನ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ದಾರಿಯ ಹಕ್ಕನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾನೆ. ಆ ದಾರಿಯು ಕೆಟ್ಟು ಹೋಗಿದೆ ಅಥವಾ ಒಂದು ಮರವು ಬಿದ್ದು ಅದಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡವಾಗಿ ಬಿದ್ದಿರುತ್ತದೆ. 'ಕ' ನು 'ಖ' ನ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಆ ದಾರಿಯನ್ನು ದುರಸ್ತಿ ಮಾಡಬಹುದು ಅಥವಾ ಆ ಮರವನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಬಹುದು.

(ಘ) ಒಂದು ತೋಟದ ಒಡೆಯನಾಗಿ 'ಕ' ನು 'ಖ' ನ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ದಾರಿಯ ಹಕ್ಕನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾನೆ. ಆ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹಾದು ಹೋಗಲಾಗದಂತೆ 'ಖ' ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. 'ಕ' ನು ಆ ದಾರಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿರುವ 'ಖ'ನ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಹಾದುಹೋಗಬಾರದು, ಪರಂತು, ಹಾಗೆ ದಾರಿಯನ್ನು ಬದಲಿಸುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿರಬೇಕು.

(ಙ) ಒಂದು ಮನೆಯ ಒಡೆಯನಾಗಿ, 'ಕ'ನು 'ಖ' ನ ತೋಟದ ಮೇಲೆ ದಾರಿಯ ಹಕ್ಕನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾನೆ. ದಾರಿಯನ್ನು ಮರೆಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕಾಗಿ 'ಕ'ನು ಬೇಲಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಬಹುದು.

(ಚ) 'ಖ' ನ ಗೋಡೆಯಿಂದ ಆಸರೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು 'ಕ' ನು ಅನುಭೋಗವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾನೆ. ಆ ಗೋಡೆಯು ಶಿಥಿಲವಾಗುತ್ತದೆ. 'ಕ' ನು 'ಖ'ನ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಆ ಗೋಡೆಯನ್ನು ದುರಸ್ತಿ ಮಾಡಬಹುದು.

(ಛ) 'ಖ' ನ ಹಳ್ಳದಲ್ಲಿರುವ ಅಣೆಕಟ್ಟಿನ ಮೂಲಕ ತನ್ನ ಭೂಮಿಗೆ ನೀರನ್ನು ಹಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅನುಭೋಗವನ್ನು 'ಕ' ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾನೆ. ಆ ಅಣೆಕಟ್ಟು ನೆರೆಯಿಂದಾಗಿ ಅರ್ಧ ಕೊಚ್ಚಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ. 'ಕ' ನು 'ಖ'ನ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಅಣೆಕಟ್ಟನ್ನು ದುರಸ್ತಿ ಮಾಡಬಹುದು.

25. ಅನುಭೋಗದ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಅವಶ್ಯಕವಾದ ವೆಚ್ಚಗಳ ಬಗೆಗಿನ ಹೊಣೆ.—ಅನುಭೋಗವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಥವಾ ಪರಿರಕ್ಷಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅವಶ್ಯಕವಾದ ಕಾಮಗಾರಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ದುರಸ್ತಿ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಇತರ ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ತಗುಲಿದ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ಪ್ರಧಾನ ಒಡೆಯನು ಭರಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

26. ದುರಸ್ತು ಮಾಡದಿರುವುದರಿಂದಾಗಿ ಉಂಟಾದ ಹಾನಿಯ ಬಗೆಗಿನ ಹೊಣೆ.—ಅನುಭೋಗವನ್ನು ಮಾಡುವ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಾಮಗಾರಿಯ ಮೇಲಿನ ಉಪಭೋಗಿಸತಕ್ಕಲ್ಲಿ ಅಂಥ ಕಾಮಗಾರಿಯನ್ನು ದುರಸ್ತು ಮಾಡದಿದ್ದುದರಿಂದಾಗಿ ಅಧೀನ ಸ್ವತ್ತಿಗೆ ಉಂಟಾಗುವ ಯಾವುದೇ ಹಾನಿಗೆ ನಷ್ಟ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಕೊಡಲು ಪ್ರಧಾನ ಒಡೆಯನು ಹೊಣೆಗಾರನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ.

27. ಅಧೀನ ಒಡೆಯನು ಏನನ್ನೂ ಮಾಡಲು ಬದ್ಧನಲ್ಲ.—ಪ್ರಧಾನ ಸ್ವತ್ತಿನ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕಾಗಿ ಅಧೀನ ಒಡೆಯನು ಏನನ್ನೂ ಮಾಡಲು ಬದ್ಧನಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅವನು ಪ್ರಧಾನ ಒಡೆಯನ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಅನುಭೋಗದ ಉಪಭೋಗಕ್ಕೆ ಸುಸಂಗತವಾಗಿರುವ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಧೀನ ಸ್ವತ್ತನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಲು ಹಕ್ಕುಳ್ಳವನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಅನುಭೋಗವನ್ನು ಪರಿಬಂಧಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಅದನ್ನು ಚಲಾಯಿಸುವುದನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಅನುಕೂಲಕರವಾದುದನ್ನಾಗಿಸಲು ಎಡೆಮಾಡಿಕೊಡುವ ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಅವನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳು

(ಎ) ಒಂದು ಮನೆಯ ಒಡೆಯನಾಗಿ 'ಎ' ನು 'ಬಿ' ನ ಭೂಮಿಯ ಮೂಲಕ [illegible] ಹಕ್ಕನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾನೆ. 'ಬಿ' ಯು ಅಧೀನ ಒಡೆಯನಾಗಿ [illegible]

(ಬಿ) 'ಎ' ನು ಒಂದು ಹೊಲದ ಒಡೆಯನಾಗಿ ತನ್ನ ಭೂಮಿಯ ಮೂಲಕ 'ಬಿ' ಗೆ ದಾರಿಯ ಹಕ್ಕನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. [illegible]

(ಸಿ) 'ಎ' ನು ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ 'ಬಿ' ನ ಗೋಡೆಯಿಂದ [illegible]

(ಡಿ) 'ಎ' ನು ತನ್ನ ಗಿರಣಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ 'ಬಿ' ನ ಭೂಮಿಯ ಮೂಲಕ ನೀರನ್ನು [illegible]

(ಇ) 'ಎ' ನು ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ 'ಬಿ' ನ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ [illegible]

28. ಅನುಭೋಗಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿ.—ಅನುಭೋಗಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಉಪಭೋಗದ ರೀತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿ, ಕೆಳಕಂಡ ಉಪಬಂಧಗಳು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗತಕ್ಕವು.

ಆವಶ್ಯಕತೆಯ ಅನುಭೋಗ.—ಆವಶ್ಯಕತೆಯ ಅನುಭೋಗವು ಅನುಭೋಗವನ್ನು ಪಡೆಯಿಸಿದಾಗ ಅದು ಹೇಗೆ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುತ್ತಿತ್ತೋ ಹಾಗೆ ಆವಶ್ಯಕತೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಹವ್ಯಾಪಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಇತರ ಅನುಭೋಗಗಳು.—ಇತರ ಯಾವುದೇ ಅನುಭೋಗದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಅದರ ಉಪಭೋಗದ ರೀತಿಯನ್ನು ಪಕ್ಷಕಾರರ ಸಂಭಾವಿತ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಆ ಹಕ್ಕನ್ನು ಯಾವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಪಡೆಯಿಸಲಾಯಿತೋ ಅಥವಾ ಅರ್ಜಿಸಲಾಯಿತೋ ಆ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿ ನಿಗದಿಪಡಿಸತಕ್ಕದು.

ಅಂಥ ಆಶಯದ ಮತ್ತು ಉದ್ದೇಶದ ಬಗೆಗೆ ಸಾಕ್ಷ್ಯದ ಅಭಾವವಿದ್ದಲ್ಲಿ—

(ಎ) ದಾರಿಯ ಹಕ್ಕು.—ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಬಗೆಯ ದಾರಿಯ ಹಕ್ಕು ಇತರ ಯಾವುದೇ ಬಗೆಯ ದಾರಿಯ ಹಕ್ಕನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ;

(ಬಿ) ಅನುದಾನದ ಮೂಲಕ ಅರ್ಜಿಸಲಾದ ಬೆಳಕಿನ ಅಥವಾ ಗಾಳಿಯ ಹಕ್ಕು.—ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಿಟಕಿ, ಬಾಗಿಲು ಅಥವಾ ಇತರ ಕಂಡಿಗೆ ಬೆಳಕು ಅಥವಾ ಗಾಳಿಯು ಹಾದುಹೋಗಲು ಮರಣ ಶಾಸನ ಅಥವಾ ಶಾಸನವಲ್ಲದ ಲಿಖಿತದ ಮೂಲಕ ಪಡೆಯಿಸಲಾದ ಹಕ್ಕಿನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯು ಮರಣ ಶಾಸನ ಕರ್ತನ ಮರಣದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಮರಣ ಶಾಸನವಲ್ಲದ ಲಿಖಿತವನ್ನು ಬರೆದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆ ಕಂಡಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ಬೆಳಕಿನ ಅಥವಾ ಗಾಳಿಯ ಪರಿಮಾಣದಷ್ಟು ಆಗಿರುತ್ತದೆ.

(ಸಿ) ಬೆಳಕಿನ ಅಥವಾ ಗಾಳಿಯ ಚಿರಭೋಗದ ಹಕ್ಕು.—ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಿಟಕಿಗೆ, ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಅಥವಾ ಇತರ ಕಂಡಿಗೆ ಬೆಳಕು ಅಥವಾ ಗಾಳಿಯು ಹಾದುಹೋಗುವ ಚಿರಭೋಗದ ಹಕ್ಕಿನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯು, ಅದನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಉದ್ದೇಶಗಳೇನೇ ಇದ್ದರೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಗಣಿಸದೆ ಚಿರಭೋಗದ ಇಡೀ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳಕು ಅಥವಾ ಗಾಳಿಯು ಆ ಕಂಡಿಯನ್ನು ವಾಡಿಕೆಯಾಗಿ ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಪರಿಮಾಣದಷ್ಟು ಆಗಿರುತ್ತದೆ.

(ಡಿ) ಗಾಳಿಯನ್ನು ಅಥವಾ ನೀರನ್ನು ಕಲುಷಿತಗೊಳಿಸುವ ಚಿರಭೋಗದ ಹಕ್ಕು.—ಗಾಳಿಯನ್ನು ಅಥವಾ ನೀರನ್ನು ಕಲುಷಿತಗೊಳಿಸುವ ಚಿರಭೋಗದ ಹಕ್ಕಿನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯು, ಯಾವ ಉಪಯೋಗದ ಅವಧಿಯು ಮುಗಿದ ಬಳಿಕ ಆ ಹಕ್ಕು ಉದ್ಭವಿಸಿತೋ ಆ ಅವಧಿಯ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿದ್ದ ಕಲುಷಿತ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಷ್ಟು ಆಗಿರುತ್ತದೆ; ಮತ್ತು

(ಇ) ಚಿರಭೋಗದ ಇತರ ಹಕ್ಕುಗಳು.—ಚಿರಭೋಗದ ಇತರ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹಕ್ಕಿನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಅದರ ಉಪಭೋಗದ ರೀತಿಯನ್ನು ಆ ಹಕ್ಕಿನ ವಾಡಿಕೆಯ ಉಪಯೋಗದ ಮೂಲಕ ನಿರ್ಧರಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

29. ಅನುಭೋಗದ ಹೆಚ್ಚಳ.—ಪ್ರಧಾನ ಸ್ವತ್ತನ್ನು ಕೇವಲ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗೊಳಿಸುವ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಪ್ರಧಾನ ಒಡೆಯನು ಅನುಭೋಗವನ್ನು ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

ಅನುಭೋಗದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯು ಪ್ರಧಾನ ಸ್ವತ್ತಿನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಪ್ರಮಾಣಾನುಸಾರವಾಗಿರುವಂತೆ ಆ ಅನುಭೋಗವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಮರಣ ಶಾಸನದ ಮೂಲಕ ಕೊಟ್ಟಿರುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನ ಸ್ವತ್ತು ಮೆಕ್ಕಲು ಮಣ್ಣಿನಿಂದಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿದರೆ ಆ ಅನುಭೋಗವು ಅದರ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಆ ಪ್ರಧಾನ ಸ್ವತ್ತು ನದಿಯಿಂದಾಗಿ ಕಡಿಮೆಯಾದರೆ, ಆ ಅನುಭೋಗವು ಅದರ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದುದನ್ನುಳಿದು, ಯಾವುದೇ ಅನುಭೋಗವು ಪ್ರಧಾನ ಅಥವಾ ಅಧೀನ ಸ್ವತ್ತಿನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಆದ ಯಾವುದೇ ಬದಲಾವಣೆಯಿಂದ ಬಾಧಿತವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳು

(ಎ) ಒಂದು ಗಿರಣಿಯ ಒಡೆಯನಾದ 'ಎ' ನು ಒಂದು ತೊರೆಯ ನೀರಿನ ಭಾಗವನ್ನು ತನ್ನ ಗಿರಣಿಗೆ ತಿರುಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಚಿರಭೋಗದ ಹಕ್ಕನ್ನು ಅರ್ಜಿಸಿರುತ್ತಾನೆ. 'ಎ' ನು ತನ್ನ ಗಿರಣಿಯ [illegible]

(ಬಿ) 'ಎ' ನು ಒಂದು [illegible]

(ಸಿ) ಒಂದು ಹೊಲದ ಒಡೆಯನಾಗಿ 'ಎ' ನು 'ಬಿ' ನ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ [illegible]

30. ಪ್ರಧಾನ ಸ್ವತ್ತಿನ ವಿಭಜನೆ.—ಒಂದು ಪ್ರಧಾನ ಸ್ವತ್ತು ಇಬ್ಬರು ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ನಡುವೆ ವಿಭಜಿತವಾದಲ್ಲಿ, ಅನುಭೋಗವು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹಿಸ್ಸೆಗೂ ಅನುಬಂಧಿತವಾಗುತ್ತದೆ; ಆದರೆ ಅಧೀನ ಸ್ವತ್ತಿನ ಮೇಲಿನ ಭಾರವನ್ನು ಅದು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿಸುವಂತಿರಬಾರದು,

ಪರಂತು, ಅಂಥ ಅನುಬಂಧವು ಯಾವುದರ ಜೊತೆಗೆ ವಿಭಜನೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆಯೋ ಆ ಲಿಖಿತದ, ನಿಕ್ರಯ ಅಥವಾ ಲೇವಿನ್ಯಾ ವ್ಯವಹರಣೆ (ಹೊ[illegible]ದರೂ ಇದ್ದರೆ)ಗಳ ನಿಬಂಧನೆಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಚಿರಭೋಗದ ಹಕ್ಕುಗಳ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಚಿರಭೋಗದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿನ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಸಂಗತ ವಾಗಿರಬೇಕು.

ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳು

(ಕ) ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಹಾದಿಯ ಮೇಲೆ ದಾರಿಯ ಹಕ್ಕು ಅನುಬಂಧಿತವಾಗಿರುವ ಒಂದು ಹೊಲವು ಎರಡು ಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಭಜಿತವಾಗಿದೆ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು 'ಕ' ನಿಗೆ ಇನ್ನೊಂದನ್ನು 'ಬಿ' ನಿಗೆ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ತನ್ನ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ಅದೇ ಹಾದಿಯ ಮೂಲಕ ದಾರಿಯ ಹಕ್ಕಿಗೆ ಹಕ್ಕುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

(ಬಿ) ಒಂದು ಹಾದಿಯಿಂದ ದಿನಕ್ಕೆ ಐವತ್ತು ಬಕೆಟ್ಟುಗಳಿಗೆ ನೀರನ್ನು ಎಳೆಯುವ ಹಕ್ಕು ಅನುಬಂಧಿತವಾಗಿರುವ ಮನೆಯನ್ನು ಎರಡು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸ್ವತ್ತುಗಳಾಗಿ ವಿಭಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು 'ಕ' ನಿಗೆ ಮತ್ತೊಂದನ್ನು 'ಬಿ' ನಿಗೆ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. 'ಕ' ಮತ್ತು 'ಬಿ' ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ತಮ್ಮ ಸ್ವತ್ತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ಆ ಹಾದಿಯಿಂದ ದಿನಕ್ಕೆ ಐವತ್ತು ಬಕೆಟ್ ನೀರನ್ನು ಎಳೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು [illegible]. ಆದರೆ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಎಳೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಪರಿಮಾಣವು ದಿನಕ್ಕೆ ಐವತ್ತು ಬಕೆಟುಗಳಿಗೆ ಮೀರತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(ಗ) 'ಕ' ನು ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಬೆಳಕಿನ ಅನುಭೋಗವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಆ ಮನೆಯನ್ನು ಮೂರು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸ್ವತ್ತುಗಳನ್ನಾಗಿ ವಿಭಜಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದೂ ಕಿಟಕಿಗಳನ್ನು ಅಡ್ಡಿ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಹೊಂದಿರುವ ಹಕ್ಕು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ.

31. ಅತಿಶಯವಾದ ಉಪಯೋಗದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡಿ.—ಅನುಭೋಗದ ಅತಿಶಯವಾದ ಉಪಯೋಗದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಧೀನ ಒಡೆಯನು, ತಾನು ಹಕ್ಕುಳ್ಳವನಾಗಬಹುದಾದ ಇತರ ಯಾವುದೇ ಕ್ರಮೋಪಾಯಗಳಿಗೆ ಬಾಧಕವಾಗದಂತೆ ಆ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿ ಪಡಿಸಬಹುದು; ಆದರೆ ಅಧೀನ ಸ್ವತ್ತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿ ಮಾತ್ರ ಹಾಗೆ ಅಡ್ಡಿ ಪಡಿಸಬಹುದು. ಪರಂತು, ಆ ಅಡ್ಡಿಯು ಅನುಭೋಗದ ಕಾನೂನುಬದ್ಧ ಉಪಭೋಗಕ್ಕೆ ಬಾಧಕವಾಗುವಂತಿದ್ದರೆ ಅಂಥ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಬಾರದು.

ದೃಷ್ಟಾಂತ

'ಬಿ' ನ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಆರು ಅಡಿ, ನಾಲ್ಕು ಅಡಿಯ ನಾಲ್ಕು ಕಿಟಕಿಗಳಿಗೆ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಬೆಳಕು ಹಾಯ್ದು ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಹಕ್ಕನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ 'ಕ' ನು ಅವುಗಳ ಅಳತೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತಾನೆ. ಹಳೆಯ ಕಿಟಕಿಗಳಿಗೆ ಬೆಳಕು ಹಾಯ್ದು ಬರುವುದನ್ನು ನಿಜ ಅಡಚಣೆಪಡಿಸದಲ್ಲದೆ ಹೊಸ ಕಿಟಕಿಗಳಿಗೆ ಬೆಳಕು ಹಾಯ್ದು ಬರುವುದನ್ನು ಅಡ್ಡಿಪಡಿಸುವುದು ಅಸಾಧ್ಯ. 'ಬಿ' ನು ಅತಿಶಯವಾದ ಈ ಸಂತತ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ಅಡ್ಡಿಪಡಿಸುವಂತಿಲ್ಲ.

ಅಧ್ಯಾಯ—IV

ಅನುಭೋಗಗಳಿಗೆ ಆತಂಕ

32. ಆತಂಕವಿಲ್ಲದೆ ಉಪಭೋಗಿಸುವ ಹಕ್ಕು.—ಪ್ರಧಾನ ಸ್ವತ್ತಿನ ಒಡೆಯನು ಅಥವಾ ಅಧಿಭೋಗದಾರನು ಇತರ ಯಾವನೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಆತಂಕವಿಲ್ಲದೆ ಅನುಭೋಗವನ್ನು ಉಪಭೋಗಿಸಲು ಹಕ್ಕುಳ್ಳವನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ.

ದೃಷ್ಟಾಂತ

ಒಂದು ಮನೆಯ ಒಡೆಯನಾಗಿ 'ಕ' ನು 'ಬಿ' ನ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ದಾರಿಯ ಹಕ್ಕನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾನೆ. 'ಗ' ನು 'ಬಿ' ನ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕಾನೂನು ಬಾಹಿರವಾಗಿ ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು 'ಕ' ನ ದಾರಿಯ ಹಕ್ಕಿಗೆ ಅಡ್ಡಿಪಡಿಸುತ್ತಾನೆ. 'ಕ' ನು 'ಗ' ನ ಮೇಲೆ ಹಾಗೆ ಅವನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ಬಗ್ಗೆ ಅಲ್ಲ, ಆದರೆ ಅವನು ಅಡ್ಡಿಪಡಿಸಿದ ಬಗ್ಗೆ ನಷ್ಟಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ದಾವೆಯನ್ನು ಹೂಡಬಹುದು.

33. ಅನುಭೋಗದ ಆತಂಕಕ್ಕಾಗಿ ದಾವೆ.—ಪ್ರಧಾನ ಸ್ವತ್ತಿನಲ್ಲಿನ ಯಾವುದೇ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯ ಒಡೆಯನು ಅಥವಾ ಅಂಥ ಸ್ವತ್ತಿನ ಅಧಿಭೋಗದಾರನು, ಅನುಭೋಗದ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಕವಾದ ಯಾವುದೇ ಹಕ್ಕಿನ ಆತಂಕಕ್ಕಾಗಿ ನಷ್ಟ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಕೋರಿ ದಾವೆಯನ್ನು ಹೂಡಬಹುದು, ಪರಂತು, ಆ ಆತಂಕವು ವಾದಿಗೆ ಗಣನಾರ್ಹವಾದ ಹಾನಿಯನ್ನು ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ಉಂಟುಮಾಡಿರಬೇಕು.

ವಿವರಣೆ–I.—ಅನುಭೋಗದ ಸಾಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ಬಾಧಕವಾಗುವ ಮೂಲಕ, ಅಥವಾ ಪ್ರಧಾನ ಸ್ವತ್ತಿನ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಗಣನಾರ್ಹವಾಗಿ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ವಾದಿಗೆ ಕ್ಷತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಬಹುದಾದ ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವುದು, ಈ ಪ್ರಕರಣದ ಮತ್ತು 34ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಅರ್ಥವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಗಣನಾರ್ಹ ಹಾನಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ವಿವರಣೆ–II.—ಆತಂಕಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ಅನುಭೋಗವು ಒಂದು ಮನೆಯ ಕಿಂಡಿಗಳಿಗೆ ಬೆಳಕು ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಹಾಯುವುದಕ್ಕೆ ಇರುವ ಹಕ್ಕಾಗಿರುವಲ್ಲಿ, ಯಾವುದೇ ಹಾನಿಯು ಮೊದಲನೇ ವಿವರಣೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ ಹೊರತು ಅಥವಾ ಅದು ವಾದಿಯ ಭೌತಿಕ ಸುಖಕ್ಕೆ ಗಣನಾರ್ಹವಾಗಿ ತೊಂದರೆ ಉಂಟುಮಾಡಿದ ಹೊರತು ಅಥವಾ ಆ ದಾವೆಯನ್ನು ಹೂಡುವ ಮುಂಚೆ ಪ್ರಧಾನ ಸ್ವತ್ತಿನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ವಾಡಿಕೆಯ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಹೇಗೆ ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿಯಾಗಿ ಅವನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದನೋ ಹಾಗೆ ನಡೆಸಲು ಅವನನ್ನು ಪ್ರತಿಬಂಧಿಸಿದ ಹೊರತು ಯಾವುದೇ ಹಾನಿಯು ಈ ಪ್ರಕರಣದ ಅರ್ಥವ್ಯಾಪ್ತಿಯೊಳಗೆ ಗಣನಾರ್ಹವಾದುದಲ್ಲ.

ವಿವರಣೆ–III.—ಆತಂಕಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ಅನುಭೋಗವು ಒಂದು ಮನೆಯ ಕಿಂಡಿಗಳಿಗೆ ಗಾಳಿಯು ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಹಾಯುವುದಕ್ಕೆ ಇರುವ ಹಕ್ಕಾಗಿರುವಲ್ಲಿ, ಹಾನಿಯು ವಾದಿಯ ಭೌತಿಕ ಸುಖಕ್ಕೆ ಗಣನಾರ್ಹವಾಗಿ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿದರೆ, ಅದು ಅವನ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಹಾನಿಕಾರಕವಾಗಿರದಿದ್ದರೂ, ಈ ಪ್ರಕರಣದ ಅರ್ಥವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಹಾನಿಯು ಗಣನಾರ್ಹವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳು

(ಕ) 'ಗ' ನ ಮನೆಯ ಬಾಡಿಗೆದಾರನಾಗಿ 'ಬಿ' ನು ದಾರಿಯ ಹಕ್ಕನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಒಂದು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ 'ಕ' ನು ಒಂದು ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಅಡ್ಡಿಯನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಇದು 'ಗ' ನಿಗೆ ಗಣನಾರ್ಹವಾದ ಹಾನಿ, ಏಕೆಂದರೆ ಇದು ಅನುಭೋಗಕ್ಕೆ ಅಧೀನವಾದ ಉತ್ತರ ಭೋಗೀ ಹಕ್ಕಿನ ಸಾಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ಬಾಧಕವಾಗಬಹುದು.

(ಬಿ) ಒಂದು ಮನೆಯ ಒಡೆಯನಾಗಿ 'ಕ' ನು 'ಬಿ' ನ ಮನೆಯ ಒಂದು ಮಗ್ಗುಲಿನ ಗೋಡೆಗೆ ನಡೆಯುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾನೆ. [illegible] ಅಡಿ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಆ ಹಾದಿಯ ಮೇಲೆ [illegible] ಮತ್ತು ಆ ದಾರಿಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ದಾರಿಹೋಕರಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಆತಂಕವನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡದಂತೆ 'ಬಿ' ನು ಒಂದು ಗೋಡೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ಇದು 'ಕ' ನಿಗೆ ಗಣನಾರ್ಹವಾದ ಹಾನಿಯಲ್ಲ.

34. ಆಸರೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕುವುದಕ್ಕಾಗಿ ದಾವಾ ಕಾರಣವು ಯಾವಾಗ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ.—ಪ್ರಧಾನ ಒಡೆಯನು ಯಾವ ಆಸರೆಗೆ ಹಕ್ಕುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದಾನೆಯೋ ಆ ಆಸರೆಯ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕುವುದು, ಗಣನಾರ್ಹವಾದ ಹಾನಿಯು ಅದರಿಂದ ಉಂಟಾದ ಹೊರತು ಮತ್ತು ಉಂಟಾಗುವವರೆಗೆ, ನಷ್ಟ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಹಕ್ಕಿಗೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ.

35. ಆತಂಕವನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಲು ನಿರ್ಬಂಧಾಜ್ಞೆ.—ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪರಿಹಾರ ಅಧಿನಿಯಮ, 1877 (1877ರ 1)ರ 52 ರಿಂದ 57ರ ವರೆಗಿನ (ಎರಡೂ ಸೇರಿ) ಪ್ರಕರಣಗಳ ಉಪಬಂಧಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು,—

(ಕ) ಅನುಭೋಗಕ್ಕೆ ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ಆತಂಕ ಉಂಟಾಗಿದ್ದರೆ, ಅಂಥ ಆತಂಕಕ್ಕಾಗಿ ನಷ್ಟ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಈ ಅಧ್ಯಾಯದ ಮೇರೆಗೆ ಪಡೆಯಬಹುದಾಗಿದ್ದಾಗ;

(ಖ) ಆತಂಕ ಉಂಟುಮಾಡಲು ಕೇವಲ ಹೆದರಿಸಿದ್ದರೆ ಅಥವಾ ಉದ್ದೇಶಿಸಿದ್ದರೆ—ಹೆದರಿಸಲಾದ ಅಥವಾ ಉದ್ದೇಶಿಸಿದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಅದು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಅನುಭೋಗಕ್ಕೆ ಆತಂಕವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದಾಗ;

—ಅನುಭೋಗಕ್ಕೆ ಉಂಟಾಗುವ ಆತಂಕವನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಲು ನಿರ್ಬಂಧಾಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು.

36. ಅನುಭೋಗದ ಅಡ್ಡಿಯನ್ನು ಕೊನೆಗೊಳಿಸುವಿಕೆ.—24ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಉಪಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ಏನೇ ಇದ್ದರೂ ಅನುಭೋಗಕ್ಕೆ ಉಂಟಾದ ಅಕ್ರಮ ಅಡ್ಡಿಯನ್ನು ಪ್ರಧಾನ ಒಡೆಯನು ತಾನೇ ಕೊನೆಗೊಳಿಸುವಂತಿಲ್ಲ.

ಅಧ್ಯಾಯ—V

ಅನುಭೋಗಗಳ ಅಳಿವು, ಅಮಾನತು ಮತ್ತು ಪುನರುಜ್ಜೀವನ

37. ವಿಘಟನೆಯ ಮೂಲಕ ಅಧೀನ ಒಡೆಯನ ಹಕ್ಕಿನ ಅಳಿವು.—ಅನುಭೋಗವನ್ನು ಹೊರಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆ ಉಂಟಾದ ಒಂದು ಕಾರಣದಿಂದ, ಅದನ್ನು ಹೊರಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಅಧೀನ ಸ್ವತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಹಕ್ಕನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು ಮುಕ್ತಾಯವಾದಾಗ, ಅನುಭೋಗವು ಅಳಿದು ಹೋಗುತ್ತದೆ.

ಅಪವಾದ.—ಈ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿರುವುದು ಯಾವುದೂ 10ನೇ ಪ್ರಕರಣಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ಅಡಮಾನಕಾರನು ಕಾನೂನು ಬದ್ಧವಾಗಿ ಹೊರಿಸಿದ ಅನುಭೋಗಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳು

(ಕ) 'ಖ' ನು 'ಗ' ನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುವವರೆಗೆ ಎಂಬ ಷರತ್ತಿನ ಮೇಲೆ 'ಕ' ನು ಸುಲ್ತಾನಪುರವನ್ನು ಅವನಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸುತ್ತಾನೆ. 'ಖ'ನು ಸುಲ್ತಾನಪುರದ ಮೇಲೆ ಅನುಭೋಗವನ್ನು ಹೊರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅನಂತರ 'ಖ' ನು 'ಗ' ನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಸುಲ್ತಾನಪುರದಲ್ಲಿ 'ಖ' ನ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯು ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅದರೊಂದಿಗೆ ಅನುಭೋಗವು ಅಳಿದುಹೋಗುತ್ತದೆ.

(ಖ) 'ಕ' ನು 1860ರಲ್ಲಿ ಸುಲ್ತಾನಪುರವನ್ನು 'ಖ' ನಿಗೆ ಗುತ್ತಿಗೆಯ ದಿನಾಂಕದಿಂದ ಮೂವತ್ತು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಗುತ್ತಿಗೆಗೆ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. 1861ರಲ್ಲಿ 'ಖ' ನು ಆ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ 'ಗ' ನಿಗಾಗಿ ಅನುಭೋಗವನ್ನು ಹೊರಿಸುತ್ತಾನೆ. 'ಗ' ನು ಆ ಅನುಭೋಗವನ್ನು ಶಾಂತರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಅಡೆತಡೆಯಿಲ್ಲದೆ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂಬತ್ತು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಅನುಭೋಗವಾಗಿ ಉಪಭೋಗಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅನಂತರ ಸುಲ್ತಾನಪುರದಲ್ಲಿನ 'ಖ' ನ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯು ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅದರೊಂದಿಗೆ 'ಗ' ನ ಅನುಭೋಗವು ಕೂಡ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

(ಗ) 'ಗ' ನ ಗೇಣಿದಾರರಾದ 'ಕ' ಮತ್ತು 'ಖ' ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಹಿಡುವಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಪಾರಂಪರಿಕ ಶಾಶ್ವತ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. 'ಕ' ನು ತನ್ನ ಹಿಡುವಳಿಯಲ್ಲಿ 'ಖ' ನ ಭೂಮಿಯ ನೀರಾವರಿಯ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಕೆರೆಯಿಂದ ನೀರನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಅನುಭೋಗ ಹಕ್ಕನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. 'ಖ' ನು ಆ ಅನುಭೋಗವನ್ನು ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಉಪಭೋಗಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅನಂತರ 'ಕ' ನ ಗೇಣಿಯು ಬಾಕಿ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅವನ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯು ಮಾರಾಟವಾಗುತ್ತದೆ. 'ಖ' ನ ಅನುಭೋಗವು ಅಳಿದುಹೋಗುತ್ತದೆ.

(ಘ) 'ಕ' ನು ಸುಲ್ತಾನಪುರವನ್ನು 'ಗ' ನಿಗೆ ಅಡಮಾನ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ, ಮತ್ತು 10ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಉಪಬಂಧಗಳಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ 'ಗ' ನಿಗಾಗಿ ಆ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಕಾನೂನುಬದ್ಧವಾಗಿ ಅನುಭೋಗವನ್ನು ಹೊರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅಡಮಾನ ಋಣದ ಸಂದಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಆ ಭೂಮಿಯನ್ನು 'ಘ' ನಿಗೆ ಮಾರಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಆ ಅನುಭೋಗವು ಅಳಿದುಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ.

38. ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವ ಮೂಲಕ ಅಳಿವು.—ಅನುಭೋಗವು, ಪ್ರಧಾನ ಒಡೆಯನು ಅದನ್ನು ಅಧೀನ ಒಡೆಯನಿಗೆ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿ ಅಥವಾ ಇಂಗಿತವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟಾಗ ಅಳಿದುಹೋಗುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಧಾನ ಒಡೆಯನು ಪ್ರಧಾನ ಸ್ವತ್ತನ್ನು ಯಾವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಎಷ್ಟರವರೆಗೆ ವರ್ಗಾವಣೆ ಮಾಡಬಲ್ಲನೋ ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಮಾತ್ರ, ಹಾಗೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಬಹುದು.

ಅಧೀನ ಸ್ವತ್ತಿನ ಭಾಗದ ಬಗೆಗೆ ಮಾತ್ರ, ಅನುಭೋಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಬಹುದು.

ವಿವರಣೆ-I.—ಅನುಭೋಗವನ್ನು,

(ಕ) ಯಾವ ಕಾರ್ಯದ ಅವಶ್ಯಕ ಪರಿಣಾಮವು ಅದರ ಅನುಭೋಗದ ಭಾವೀ ಉಪಭೋಗವನ್ನು ಪ್ರತಿಬಂಧಿಸುವುದಾಗಿದೆಯೋ ಆ ಶಾಶ್ವತ ಸ್ವರೂಪದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಅಧೀನ ಸ್ವತ್ತಿನ ಬಗೆಗೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಧಾನ ಒಡೆಯನು ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿ ಅಧಿಕೃತಗೊಳಿಸಿದ್ದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅಂಥ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಹಾಗೆ ಅಧಿಕೃತಗೊಳಿಸಿದ್ದುದಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲಿ;

(ಖ) ಪ್ರಧಾನ ಒಡೆಯನು ಅನುಭೋಗವನ್ನು ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಉಪಭೋಗಿಸುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿರುವುದನ್ನು ತೋರಿಸುವಂಥ ಸ್ವರೂಪದ ಯಾವುದೇ ಶಾಶ್ವತ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಪ್ರಧಾನ ಸ್ವತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲಿ,

—ಇಂಗಿತವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ವಿವರಣೆ-II.—ಅನುಭೋಗದ ಕೇವಲ ಸಂತತವಲ್ಲದ ಉಪಯೋಗವು ಈ ಪ್ರಕರಣದ ಅರ್ಥವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಇಂಗಿತವಾದ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವಿಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ.

ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳು

(ಕ) 'ಕ' 'ಖ' ಮತ್ತು 'ಗ' ರು ಅನುಭೋಗವು ಅನುಬಂಧಿತವಾದ ಒಂದು ಮನೆಯ ಸಹ ಒಡೆಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ. 'ಖ' ಮತ್ತು 'ಗ'ರ ಸಮ್ಮತಿ ಇಲ್ಲದೆ 'ಕ'ನು ಆ ಅನುಭೋಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಈ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವಿಕೆಯು 'ಕ' ಮತ್ತು ಅವನ ಕಾನೂನು ಸಮ್ಮತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

(ಖ) 'ಕ' ನು 'ಖ' ನ ಮನೆಯ ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿ ಉಪಭೋಗಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ಒಂದು ಅನುಭೋಗವನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. 'ಖ' ನು ಆ ಮನೆಯನ್ನು 'ಗ' ನಿಗೆ ಮಾರಿಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಅನಂತರ 'ಖ' ನು ಆ ಅನುಭೋಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟಿರುವಂತೆ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವಿಕೆಯು ಊರ್ಜಿತವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

(ಗ) ತನ್ನ ಸೂರಿನಿಂದ ಇಳಿದ ನೀರನ್ನು 'ಖ' ನ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಬಿಡುವ ಹಕ್ಕನ್ನು 'ಕ' ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಆ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಹಾಗೆ ನೀರು ಬೀಳುವುದಕ್ಕೆ ಅಡಚಣೆಯಾಗುವಷ್ಟು ಎತ್ತರವಾದ ಕಟ್ಟಡವನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಅವನು 'ಖ' ನನ್ನು ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿ ಅಧಿಕೃತಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ 'ಖ' ನು ಕಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. 'ಕ'ನ ಅನುಭೋಗವು ಆ ಅಡಚಣೆಯಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅಳಿದುಹೋಗುತ್ತದೆ.

(ಘ) ಒಂದು ಕಿಟಕಿಗೆ ಬೆಳಕು ಬರುವ ಅನುಭೋಗವನ್ನು 'ಕ'ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಆ ಅನುಭೋಗವನ್ನು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಕೈಬಿಡುವ ಉದ್ದೇಶವು ತೋರಿ ಬರುವಹಾಗೆ ಆ ಕಿಟಕಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟಿಗೆ ಗಾರೆಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚುತ್ತಾನೆ. ಆ ಅನುಭೋಗವನ್ನು ಇಂಗಿತವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

(ಙ) ತನ್ನ ಸೂರಿನ ನೀರನ್ನು ಮಳೆನೀರ ಕಾಲುವೆಯ ಮೂಲಕ 'ಖ' ನ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿಡುವ ಅನುಭೋಗವನ್ನು 'ಕ' ನು ಅನುಭೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದು ಆ ಕಾಲುವೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಮಳೆಯ ನೀರು ಬೇರೆಯ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗುವಂತೆ ಮತ್ತು 'ಗ' ನ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬೀಳುವಂತೆ ಅದನ್ನು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆ ಅನುಭೋಗವನ್ನು ಇಂಗಿತವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

39. ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಅಳಿವು.—ಅಧೀನ ಒಡೆಯನು, ಈ ಬಗ್ಗೆ ಕಾದಿರಿಸಲಾದ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಚಲಾಯಿಸಿ, ಅನುಭೋಗವನ್ನು ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಂಡಾಗ ಆ ಅನುಭೋಗವು ಅಳಿದುಹೋಗುತ್ತದೆ.

40. ಪರಿಮಿತ ಅವಧಿಯು ಮುಗಿದಾಗ ಅಥವಾ ವಿಘಟಿತವಾಗುವ ಷರತ್ತನ್ನು ಪೂರೈಸಿದಾಗ ಅಳಿವು.—ಅನುಭೋಗವನ್ನು ಒಂದು ಪರಿಮಿತ ಅವಧಿಯವರೆಗೆ ಹೊರಿಸಿರುವಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಅಥವಾ ನೆರವೇರಿಸದಿದ್ದ ಮೇಲೆ ಅದು ಶೂನ್ಯವಾಗ ತಕ್ಕದೆಂಬ ಷರತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಅರ್ಜಿಸಿರುವಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಆ ಅವಧಿಯು ಮುಗಿದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಆ ಷರತ್ತನ್ನು ಪೂರೈಸಿದಲ್ಲಿ ಅನುಭೋಗವು ಅಳಿದು ಹೋಗುತ್ತದೆ.

41. ಅವಶ್ಯಕತೆಯು ಅಂತ್ಯಗೊಂಡ ಮೇಲೆ ಅಳಿವು.—ಅವಶ್ಯಕತೆಯು ಕೊನೆಗೊಂಡಾಗ ಅವಶ್ಯಕತೆಯ ಅನುಭೋಗವು ಅಳಿದು ಹೋಗುತ್ತದೆ.

ದೃಷ್ಟಾಂತ

'ಕ' ನ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿರುವ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಹಾದುಹೋಗುವ ಹೊರತು ಪ್ರವೇಶಿಸಲಾಗದ ಒಂದು ಹೊಲವನ್ನು 'ಕ' ನು 'ಖ' ನಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಯಾವ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಹಾದುಹೋಗಬಹುದೋ ಆ ಭೂಮಿಯ ಭಾಗವನ್ನು 'ಖ' ನು ಅನಂತರ ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. 'ಕ' ನ ಹೊಲದ ಮೇಲೆ 'ಖ'ನು ಅರ್ಜಿಸಿದ ದಾರಿಯ ಹಕ್ಕು ಅಳಿದುಹೋಗುತ್ತದೆ.

42. ನಿರುಪಯುಕ್ತ ಅನುಭೋಗದ ಅಳಿವು.—ಒಂದು ಅನುಭೋಗ ಹಕ್ಕು ಯಾವುದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಯಾವುದೇ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನ ಒಡೆಯನಿಗೆ ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿಯಾಗಲು ಅದು ಅಸಮರ್ಥವಾದಾಗ, ಅಳಿದುಹೋಗುತ್ತದೆ.

43. ಪ್ರಧಾನ ಸ್ವತ್ತಿನಲ್ಲಿನ ಶಾಶ್ವತ ಬದಲಾವಣೆಯಿಂದಾಗಿ ಅಳಿವು.—ಪ್ರಧಾನ ಸ್ವತ್ತಿನಲ್ಲಿನ ಯಾವುದೇ ಶಾಶ್ವತ ಬದಲಾವಣೆಯಿಂದಾಗಿ ಅಧೀನ ಸ್ವತ್ತಿನ ಮೇಲಿನ ಭಾರವು ಗಣನಾರ್ಹವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅನುಭೋಗದ ಕಾನೂನು ಬದ್ಧ ಉಪಭೋಗಕ್ಕೆ ಅಡೆತಡೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡದೆ ಅದನ್ನು ಅಧೀನ ಒಡೆಯನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಿರುವಲ್ಲಿ—

(ಕ) ಅನುಭೋಗವನ್ನು ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿದರೂ ಪ್ರಧಾನ ಸ್ವತ್ತಿನ ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿ ಉಪಭೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಅದನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದ ಹೊರತು ಅಥವಾ

(ಖ) ಬದಲಾವಣೆಯಿಂದ ಅಧೀನ ಒಡೆಯನಿಗೆ ಉಂಟಾದ ಕ್ಷತಿಯು ಯಾವನೇ ವಿವೇಚನಾಶೀಲನಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ತಕರಾರು ಮಾಡದಷ್ಟು ಅಲ್ಪವಾಗಿದ್ದ ಹೊರತು, ಅಥವಾ

(ಗ) ಆ ಅನುಭೋಗವು ಅವಶ್ಯಕತೆಯ ಅನುಭೋಗವಾಗಿದ್ದ ಹೊರತು

—ಅನುಭೋಗವು ಅಳಿದುಹೋಗುತ್ತದೆ.

ಈ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿರುವುದು ಯಾವುದೂ ಪ್ರಧಾನ ಒಡೆಯನನ್ನು ಪ್ರಧಾನ ಸ್ವತ್ತಿನ ಆವರೆಗೆ ಹಕ್ಕುಳ್ಳವನನ್ನಾಗಿಸುವ ಅನುಭೋಗಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯಿಸುವುದೆಂದು ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

44. ಮಹತ್ತರ ಶಕ್ತಿಯಿಂದಾಗಿ ಅಧೀನ ಸ್ವತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಶಾಶ್ವತ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾದಾಗ ಅಳಿವು.—ಪ್ರಧಾನ ಒಡೆಯನು ಅಂಥ ಅನುಭೋಗವನ್ನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಉಪಭೋಗಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿರದಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಆ ಅಧೀನ ಸ್ವತ್ತು ಮಹತ್ತರ ಶಕ್ತಿಯಿಂದಾಗಿ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗೊಂಡಲ್ಲಿ ಅನುಭೋಗವು ಅಳಿದುಹೋಗುತ್ತದೆ.

ಪರಂತು, ಒಂದು ಅವಶ್ಯಕತೆಯ ದಾರಿಯು ಮಹತ್ತರ ಶಕ್ತಿಯಿಂದಾಗಿ ನಾಶವಾದಲ್ಲಿ, ಪ್ರಧಾನ ಒಡೆಯನಿಗೆ ಅಧೀನ ಸ್ವತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಬೇರೊಂದು ದಾರಿಗೆ ಹಕ್ಕಿರುತ್ತದೆ, ಮತ್ತು 14ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಉಪಬಂಧಗಳು ಅಂಥ ದಾರಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತವೆ.

ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳು

(ಕ) ಒಂದು ಹಾಳೆಯ ಒಡೆಯನಾಗಿ 'ಕ' ನು ತನ್ನ ಭೂಮಿಯ ಮೂಲಕ ಹರಿದು ಹೋಗುವ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಮೀನನ್ನು ಹಿಡಿಯುವ ಹಕ್ಕನ್ನು 'ಖ' ನಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಆ ನದಿಯು ತನ್ನ ಪಥವನ್ನು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು 'ಗ' ನ ಭೂಮಿಯ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಹರಿಯುತ್ತದೆ. 'ಖ'ನ ಅನುಭೋಗವು ಅಳಿದು ಹೋಗುತ್ತದೆ.

(ಖ) 'ಕ' ನು ದಾರಿಯ ಹಕ್ಕನ್ನು ಹೊಂದಿರುವಂಥ ಒಂದು ದಾರಿಗೆ ಭೂಕಂಪದಿಂದಾಗಿ ಪ್ರವೇಶವು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಕಡಿದುಹೋಗಿದೆ. 'ಕ' ನ ಅನುಭೋಗವು ಅಳಿದುಹೋಗುತ್ತದೆ.

45. ಎರಡರಲ್ಲೊಂದು ಸ್ವತ್ತಿನ ನಾಶದಿಂದಾಗಿ ಅಳಿವು.—ಪ್ರಧಾನ ಸ್ವತ್ತಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಅಧೀನ ಸ್ವತ್ತಾಗಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಾಶವಾದಾಗ ಅನುಭೋಗವು ಅಳಿದುಹೋಗುತ್ತದೆ.

ದೃಷ್ಟಾಂತ

ಸಮುದ್ರ ತೀರದ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಭರತಿಯ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಗುರುತಿಗಿಂತ ಮೇಲ್ಗಡೆ ಹಾದುಹೋಗುವ ರಸ್ತೆಯ ಮೇಲೆ 'ಕ' ನು ದಾರಿಯ ಹಕ್ಕನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾನೆ. ಸಮುದ್ರದ ಶಾಶ್ವತ ಒತ್ತುವರಿಯಿಂದಾಗಿ ಆ ರಸ್ತೆಯು ಕೊಚ್ಚಿಹೋಗುತ್ತದೆ. 'ಕ' ನ ಅನುಭೋಗವು ಅಳಿದುಹೋಗುತ್ತದೆ.

46. ಒಡೆತನದ ಒಂದುಗೂಡಿಕೆಯಿಂದ ಅಳಿವು.—ಒಬ್ಬನೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಎಲ್ಲ ಪ್ರಧಾನ ಮತ್ತು ಅಧೀನ ಸ್ವತ್ತುಗಳ ನಿರುಪಾಧಿಕ ಒಡೆತನಕ್ಕೆ ಹಕ್ಕುದಾರನಾದಾಗ ಅನುಭೋಗವು ಅಳಿದುಹೋಗುತ್ತದೆ.

ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳು

(ಕ) ಒಂದು ಮನೆಯ ಒಡೆಯನಾಗಿ 'ಕ' ನಿಗೆ 'ಖ'ನ ಹೊಲದ ಮೇಲೆ ದಾರಿಯ ಹಕ್ಕು ಇದೆ. 'ಕ' ನು ಮನೆಯನ್ನು ಮತ್ತು 'ಖ' ನು ತನ್ನ ಹೊಲವನ್ನು 'ಗ' ನಿಗೆ ಅಡಮಾನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆಮೇಲೆ 'ಗ' ನು ಎರಡೂ ಆಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಮತ್ತು ಅದರಿಂದಾಗಿ ಮನೆ ಮತ್ತು ಹೊಲ ಎರಡಕ್ಕೂ ನಿರಂಬಾಧಿತ ಒಡೆಯನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಆ ದಾರಿಯ ಹಕ್ಕು ಅಳಿದುಹೋಗುತ್ತದೆ.

(ಖ) ಪ್ರಧಾನ ಒಡೆಯನು ಅಧೀನ ಸ್ವತ್ತಿನ ಭಾಗವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಅರ್ಜಿಸುತ್ತಾನೆ. 41ನೇ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿನ ದೃಷ್ಟಾಂತದ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಅನುಭೋಗವು ಅಳಿದುಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ.

(ಗ) ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿ ಅಧೀನ ಒಡೆಯನು ಪ್ರಧಾನ ಸ್ವತ್ತನ್ನು ಅರ್ಜಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅನುಭೋಗವು ಅಳಿದುಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ.

(ಘ) ಎರಡು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರಧಾನ ಸ್ವತ್ತುಗಳ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಒಡೆಯರು ಆ ಎರಡು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸ್ವತ್ತುಗಳಿಗೆ ಅಧೀನವಾದ ಸ್ವತ್ತನ್ನು ಜಂಟಿಯಾಗಿ ಅರ್ಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅನುಭೋಗಗಳು ಅಳಿದುಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ.

(ಙ) ಪ್ರಧಾನ ಸ್ವತ್ತಿನ ಜಂಟಿ ಒಡೆಯರು ಅಧೀನ ಸ್ವತ್ತನ್ನು ಜಂಟಿಯಾಗಿ ಅರ್ಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅನುಭೋಗವು ಅಳಿದುಹೋಗುತ್ತದೆ.

(ಚ) ಒಂದು ಪ್ರಧಾನ ಸ್ವತ್ತಿನ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕಾಗಿ ಅನುಭೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಎರಡು ಅಧೀನ ಸ್ವತ್ತುಗಳ ಮೇಲೆ ಒಂದೇ ದಾರಿಯ ಹಕ್ಕು ಇರುತ್ತದೆ. ಆ ಅಧೀನ ಸ್ವತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪ್ರಧಾನ ಒಡೆಯನು ಅರ್ಜಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅನುಭೋಗವು ಅಳಿದುಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ.

(ಛ) 'ಚ' ನ ಲಕ್ಷ್ಯದ ಮೇಲೆ 'ಕ' ನು ದಾರಿಯ ಹಕ್ಕನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾನೆ. 'ಚ' ನು ಆ ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗಾಗಿ ಮಂಜೂರು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. 'ಕ' ನ ದಾರಿಯ ಹಕ್ಕು ಅಳಿದುಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ.

47. ಅನುಪಭೋಗದಿಂದಾಗಿ ಅಳಿವು.—ಒಂದು ನಿರಂತರ ಅನುಭೋಗವನ್ನು ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗಿ ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯವರೆಗೆ ಹಾಗೆ ಉಪಭೋಗಿಸುವುದು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿಂತುಹೋದಲ್ಲಿ, ಅದು ಅಳಿದುಹೋಗುತ್ತದೆ.

ಒಂದು ಸಂತತವಲ್ಲದ ಅನುಭೋಗವು, ಅದನ್ನು ಅಷ್ಟೇ ಅವಧಿಯವರೆಗೆ ಹಾಗೆಂದೂ ಉಪಭೋಗಿಸದಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಅಳಿದುಹೋಗುತ್ತದೆ.

ಅಂಥ ಅವಧಿಯನ್ನು, ಸಂತತ ಅನುಭೋಗದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಧೀನ ಒಡೆಯನು ಅದರ ಉಪಭೋಗಕ್ಕೆ ಯಾವ ದಿನದಿಂದ ಅಡ್ಡಿಪಡಿಸಿದನೋ ಅಥವಾ ಪ್ರಧಾನ ಒಡೆಯನು ಅಸಾಧ್ಯಗೊಳಿಸಿದನೋ, ಆ ದಿನದಿಂದ ಮತ್ತು ಸಂತತವಲ್ಲದ ಅನುಭೋಗದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಯಾವನೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಪ್ರಧಾನ ಒಡೆಯನಾಗಿ ಅದನ್ನು ಕೊನೆಯದಾಗಿ ಉಪಭೋಗಿಸಿದನೋ ಆ ದಿನದಿಂದ ಲೆಕ್ಕಹಾಕತಕ್ಕದ್ದು.

ಪರಂತು, ಸಂತತವಲ್ಲದ ಅನುಭೋಗದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಪ್ರಧಾನ ಒಡೆಯನು, ಅಂಥ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ, ಭಾರತ ನೋಂದಣಿ ಅಧಿನಿಯಮ, 1877 (1877ರ 3)ರ ಮೇರೆಗೆ ಅಂಥ ಅನುಭೋಗವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ತನ್ನ ಉದ್ದೇಶದ ಬಗ್ಗೆ ಘೋಷಣೆಯನ್ನು ನೋಂದಾಯಿಸಿದರೆ, ನೋಂದಣಿಯ ದಿನಾಂಕದಿಂದ ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯವರೆಗೆ ಅದು ಅಳಿದುಹೋಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

ಒಂದು ಅನುಭೋಗವನ್ನು ಒಂದು ನಿಶ್ಚಿತ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ನಿಶ್ಚಿತ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ, ಅಥವಾ ನಿಶ್ಚಿತ ವೇಳೆಗಳ ನಡುವೆ ಅಥವಾ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಮಾತ್ರ, ಕಾನೂನು ಸಮ್ಮತವಾಗಿ ಉಪಭೋಗಿಸಬಹುದಾದಲ್ಲಿ, ಸದರಿ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಬೇರೆ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಇತರ ವೇಳೆಗಳ ನಡುವೆ ಅಥವಾ ಬೇರೆ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಅದನ್ನು ಉಪಭೋಗಿಸುವುದು, ಈ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಅದು ಅಳಿದುಹೋಗುವುದನ್ನು ಪ್ರತಿಬಂಧಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಸದರಿ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ, ಯಾರೂ ಅಧೀನ ಸ್ವತ್ತಿನ ಸ್ವಾಧೀನವನ್ನು ಹೊಂದಿರಲಿಲ್ಲವೆಂಬ ಅಥವಾ ಅನುಭೋಗಗಳನ್ನು ಉಪಭೋಗಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲವೆಂಬ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಕವಾದ ಹಕ್ಕನ್ನು ಉಪಭೋಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತೆಂಬ ಅಥವಾ ಪ್ರಧಾನ ಒಡೆಯನಿಗೆ ಅದರ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೆಂಬ ಅಥವಾ ಅವನು ಹಾಗೆ ಮಾಡಲು ತನಗಿರುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ ಅದನ್ನು ಉಪಭೋಗಿಸಿದನೆಂಬ ವಿದ್ಯಮಾನವು ಈ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಅದು ಅಳಿದುಹೋಗುವುದನ್ನು ಪ್ರತಿಬಂಧಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

(ಕ) ಈ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಅನುಭೋಗವು—
ಪ್ರಧಾನ ಮತ್ತು ಅಧೀನ ಒಡೆಯರ ನಡುವಣ ಕರಾರಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುವುದಾಗಿರುವಲ್ಲಿ,

(ಖ) ಪ್ರಧಾನ ಸ್ವತ್ತನ್ನು ಸಹ ಒಡೆತನದಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿರುವಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸಹ ಒಡೆಯರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು ಸದರಿ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಭೋಗವನ್ನು ಅನುಭೋಗಿಸಿರುವಲ್ಲಿ, ಅಥವಾ

(ಗ) ಅನುಭೋಗವು ಆವಶ್ಯಕತೆಯ ಅನುಭೋಗವಾಗಿರುವಲ್ಲಿ,

—ಅಳಿದುಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಒಂದೇ ಸ್ವತ್ತಿನ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕಾಗಿ ಅನೇಕ ಸ್ವತ್ತುಗಳು ದಾರಿಯ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಒಳಪಟ್ಟಿರುವಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಆ ದಾರಿಗಳು ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗಿರುವಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಕರಣದ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಅಂಥ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ಅನುಭೋಗವೆಂದು ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ದೃಷ್ಟಾಂತ

ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಅನುಬಂಧಿತವಾದಂತೆ ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ ಅವರವರ 'ಖ' ಮತ್ತು 'ಗ' ಸ್ವತ್ತುಗಳ ಮೇಲೆ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯದ 'ಘ' ಸ್ವತ್ತಿನ ಮೇಲೆ 'ಕ' ನಿಗೆ ದಾರಿಯ ಹಕ್ಕುಗಳಿವೆ. ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳು ಮುಗಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ 'ಕ' ನು ತನ್ನ ದಾರಿಯ ಹಕ್ಕನ್ನು 'ಘ' ದ ಮೇಲೆ ಚಲಾಯಿಸುತ್ತಾನೆ. 'ಖ' ಮತ್ತು 'ಗ' ಗಳ ಮೇಲಿನ ಅವನ ದಾರಿಯ ಹಕ್ಕುಗಳು ಅಳಿದುಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ.

48. ಸಹಾಯಕ ಹಕ್ಕುಗಳ ಅಳಿವು.—ಒಂದು ಅನುಭೋಗವು ಅಳಿದುಹೋದಾಗ, ಅದಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಕವಾದ ಹಕ್ಕುಗಳು (ಯಾವುದಾದರೂ ಇದ್ದರೆ) ಅವು ಸಹ ಅಳಿದುಹೋಗುತ್ತವೆ.

ದೃಷ್ಟಾಂತ

'ಖ' ನ ಬಾವಿಯಿಂದ ನೀರನ್ನು ಎಳೆದುಕೊಳ್ಳಲು 'ಕ' ನು ಅನುಭೋಗವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾನೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಕವಾಗಿ, ಆ ಬಾವಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಅವನಿಗೆ 'ಖ' ನ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ದಾರಿಯ ಹಕ್ಕು ಇದೆ. ನೀರನ್ನು ಎಳೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಅನುಭೋಗವು 47ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಅಳಿದುಹೋಗುತ್ತದೆ. ದಾರಿಯ ಹಕ್ಕು ಸಹ ಅಳಿದುಹೋಗುತ್ತದೆ.

49. ಅನುಭೋಗದ ಅಮಾನತು.—ಅಧೀನ ಸ್ವತ್ತಿನಲ್ಲಿನ ಪರಿಮಿತ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯ ಸ್ವಾಧೀನಕ್ಕೆ ಪ್ರಧಾನ ಒಡೆಯನು ಹಕ್ಕುಳ್ಳವನಾದಾಗ ಅಥವಾ ಪ್ರಧಾನ ಸ್ವತ್ತಿನಲ್ಲಿನ ಪರಿಮಿತ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಾಗಿ ಆ ಸ್ವತ್ತಿನ ಸ್ವಾಧೀನಕ್ಕೆ ಅಧೀನ ಒಡೆಯನು ಹಕ್ಕುಳ್ಳವನಾದಾಗ, ಅನುಭೋಗವು ಅಮಾನತುಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

50. ಮುಂದುವರಿಯುವುದನ್ನು ಅಗತ್ಯಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅಧೀನ ಒಡೆಯನು ಹಕ್ಕುಳ್ಳವನಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ.—ಅನುಭೋಗವು ಮುಂದುವರಿಯಬೇಕೆಂದು ಅಗತ್ಯಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅಧೀನ ಒಡೆಯನು ಹಕ್ಕುಳ್ಳವನಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು 26ನೇ ಉಪಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ಏನೇ ಇದ್ದರೂ ಅನುಭೋಗವು ಅಳಿದುಹೋಗುವುದರ ಅಥವಾ ಅದು ಅಮಾನತುಗೊಳ್ಳುವುದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಅಧೀನ ಸ್ವತ್ತಿಗೆ ಉಂಟಾಗುವ ಹಾನಿಗಾಗಿ, ಅನುಕ

ವೆಚ್ಚವಿಲ್ಲದೆ, ಅಂಥ ಹಾನಿಯಿಂದ ಅಧೀನ ಸ್ವತ್ತನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಧೀನ ಒಡೆಯನನ್ನು ಶಕ್ತಗೊಳಿಸುವಂಥ ನೋಟೀಸನ್ನು ಪ್ರಧಾನ ಒಡೆಯನು ಅವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೆ, ಅಧೀನ ಒಡೆಯನು ನಷ್ಟಪರಿಹಾರಕ್ಕೆ ಹಕ್ಕುಳ್ಳವನಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಅಳಿವಿನಿಂದಾಗಿ ಅಥವಾ ಅವನಾಶದಿಂದಾಗಿ ಉಂಟಾದ ಹಾನಿಗೆ ನಷ್ಟಪರಿಹಾರ.—ಅಂಥ ನೋಟೀಸನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರದಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಹಾಗೆ ಅಳಿದುಹೋಗಿರುವುದರ ಅಥವಾ ಅವನಾಶಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದುದರಿಂದಾಗಿ ಅಧೀನಸ್ವತ್ತಿಗೆ ಉಂಟಾದ ಹಾನಿಗಾಗಿ ಅಧೀನ ಒಡೆಯನು ನಷ್ಟಪರಿಹಾರಕ್ಕೆ ಹಕ್ಕುಳ್ಳವನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ.

ದೃಷ್ಟಾಂತ

ಅನುಭೋಗವನ್ನು [illegible] 'ಎ' ನು 'ಬಿ' ನ ಹಳ್ಳದ ನೀರನ್ನು ತನ್ನ ಹೊಲಗಳಿಗೆ [illegible]. ಹಾಗೆ [illegible] ವರ್ಷಗಳ [illegible] 'ಎ' ನು ತನ್ನ ಅನುಭೋಗವನ್ನು [illegible]. ಮತ್ತು ಆ ಹಳ್ಳವನ್ನು ಅದರ ಹಳೆಯ ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಪುನಃ [illegible]. [illegible] 'ಬಿ' ನ [illegible]. ಆ ಪ್ರವಾಹದಿಂದ ಉಂಟಾದ ಹಾನಿಗಾಗಿ 'ಬಿ' ನು ನಷ್ಟಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ 'ಎ' ನ ಮೇಲೆ ದಾವೆ [illegible]. ತನ್ನ ಅನುಭೋಗವನ್ನು [illegible] ತನ್ನ ಉದ್ದೇಶದ ಬಗ್ಗೆ 'ಎ' ನು 'ಬಿ' ಗೆ ಒಂದು [illegible] ನೋಟೀಸನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಮತ್ತು [illegible] ಆ ದಾವೆಯನ್ನು [illegible].

51. ಅನುಭೋಗಗಳ ಪುನರುಜ್ಜೀವನ.—45ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಅಳಿದುಹೋದ ಅನುಭೋಗವು, (ಕ) ನಾಶಹೊಂದಿದ ಸ್ವತ್ತು ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳು ಮುಕ್ತಾಯವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಮೆಕ್ಕಲುಮಣ್ಣು ಶೇಖರಿಸುವುದರಿಂದ ಪೂರ್ವಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬಂದಾಗ; (ಖ) ನಾಶಹೊಂದಿದ ಸ್ವತ್ತು ಅಧೀನ ಕಟ್ಟಡವಾಗಿದ್ದು ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳು ಮುಕ್ತಾಯವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಅಂಥ ಕಟ್ಟಡವನ್ನು ಅದೇ ನಿವೇಶನದ ಮೇಲೆ ಪುನಃ ಕಟ್ಟಿದಾಗ ಮತ್ತು (ಗ) ನಾಶ ಹೊಂದಿದ ಸ್ವತ್ತು ಪ್ರಧಾನ ಕಟ್ಟಡವಾಗಿದ್ದು ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳು ಮುಕ್ತಾಯವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಅಂಥ ಕಟ್ಟಡವನ್ನು ಅದೇ ನಿವೇಶನದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತು ಅಧೀನ ಸ್ವತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭಾರವನ್ನು ಹೊರಿಸದಂಥ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಕಟ್ಟಿದಾಗ, ಪುನರುಜ್ಜೀವನಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

46ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಅಳಿದುಹೋದ ಅನುಭೋಗವು, ಯಾವುದರಿಂದ ಒಡೆತನದ ಏಕತೆಯು ಉಂಟಾಗಿದ್ದಿತೋ ಆ ಅನುದಾನವನ್ನು ಅಥವಾ ಮರಣ ಶಾಸನದಾನವನ್ನು ಸಕ್ಷಮ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಡಿಕ್ರಿಯ ಮೂಲಕ ತಳ್ಳಿಹಾಕಿದಾಗ ಪುನರುಜ್ಜೀವಿತಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಅದೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಅಳಿದುಹೋದ ಆವಶ್ಯಕತೆಯ ಅನುಭೋಗವು ಇತರ ಯಾವುದೇ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಒಡೆತನದ ಏಕತೆಯು ಕೊನೆಗೊಂಡಾಗ ಪುನರುಜ್ಜೀವಿತಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಅಮಾನತಾದ ಅನುಭೋಗವು, 47ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಹಕ್ಕು ಅಳಿದುಹೋಗುವ ಮುಂಚೆ ಅಮಾನತಿಗೆ ಕಾರಣವಾದುದನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಿದರೆ ಪುನರುಜ್ಜೀವಿತಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ದೃಷ್ಟಾಂತ

[illegible] ಹೊಲದ [illegible] ಒಡೆಯನಾದ 'ಎ' ನು [illegible] ಹೊಲದ ಮೇಲೆ ದಾರಿಯ ಹಕ್ಕನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾನೆ. 'ಎ' ನು [illegible] ಹೊಲದ ಗೇಣಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. 'ಎ' ನು [illegible] ಹೊಲದ ಗೇಣಿದಾರನಾಗಿ ಇರುವವರೆಗೆ ಅನುಭೋಗವು ಅಮಾನತ್ತಿನಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ 'ಎ' ನು ಗೇಣಿಯನ್ನು [illegible] ಅಥವಾ ಅದನ್ನು [illegible] ಆ ದಾರಿಯ ಹಕ್ಕು ಪುನರುಜ್ಜೀವಿತಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ—VI

ಲೈಸೆನ್ಸುಗಳು

52. "ಲೈಸೆನ್ಸ್"ನ ಪರಿಭಾಷೆ.—ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಮತ್ತೊಬ್ಬನಿಗೆ ಅಥವಾ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಇತರ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಹಕ್ಕನ್ನು, ಅಂಥ ಹಕ್ಕಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕಾನೂನುಬಾಹಿರವಾಗುವಂಥ ಏನನ್ನಾದರೂ ಅನುದಾತನ ಸ್ಥಿರ ಸ್ವತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಅದರ ಮೇಲೆ ಮಾಡಲು ಅಥವಾ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಲು ಕೊಟ್ಟಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅಂಥ ಹಕ್ಕು ಅನುಭೋಗ ಅಥವಾ ಸ್ವತ್ತಿನಲ್ಲಿನ ಹಿತಾಸಕ್ತಿ ಎನಿಸದಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಆ ಹಕ್ಕನ್ನು "ಲೈಸೆನ್ಸ್" ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

53. ಲೈಸೆನ್ಸನ್ನು ಯಾರು ಕೊಡಬಹುದು.—ಲೈಸೆನ್ಸಿನಿಂದ ಬಾಧಿತವಾಗಿರುವ ಸ್ವತ್ತಿನಲ್ಲಿನ ತನ್ನ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಯಾವನೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಯಾವ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಯಾವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಬಹುದೋ ಆ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಅವನು ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಕೊಡಬಹುದು.

54. ಅನುದಾನವು ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿರಬಹುದು ಅಥವಾ ಇಂಗಿತವಾಗಿರಬಹುದು.—ಲೈಸೆನ್ಸನ್ನು ಕೊಡುವುದು ಅನುದಾತನ ವರ್ತನೆಯಿಂದ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿರಬಹುದು ಅಥವಾ ಇಂಗಿತವಾಗಿರಬಹುದು ಮತ್ತು ಅನುಭೋಗವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸುವ, ಆದರೆ ಆ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ನಿಷ್ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿರುವ ಒಪ್ಪಂದವು ಲೈಸೆನ್ಸನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಬಹುದು.

55. ಕಾನೂನಿನ ಮೂಲಕ ಅನುಬಂಧಿತವಾದ ಸಹಾಯಕ ಲೈಸೆನ್ಸುಗಳು.—ಯಾವುದೇ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಅನುಭೋಗಿಸಲು ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಹಕ್ಕನ್ನು ಚಲಾಯಿಸಲು ಆವಶ್ಯಕವಾದ ಎಲ್ಲ ಲೈಸೆನ್ಸುಗಳು, ಅಂಥ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯ ಅಥವಾ ಹಕ್ಕಿನ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಇಂಗಿತವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅಂಥ ಲೈಸೆನ್ಸುಗಳನ್ನು ಸಹಾಯಕ ಲೈಸೆನ್ಸುಗಳೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ದೃಷ್ಟಾಂತ

ತನ್ನ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದಿರುವ ಮರಗಳನ್ನು 'ಎ' ನು 'ಬಿ' ಗೆ ಮಾರುತ್ತಾನೆ. ಆ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಹೋಗಲು ಮತ್ತು ಆ ಮರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲು 'ಬಿ' ನು ಹಕ್ಕುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

೫೬. ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಯಾವಾಗ ವರ್ಗಾವಣೀಯವಾಗುತ್ತದೆ.—ಬೇರೆಯ ಉದ್ದೇಶವು ವ್ಯಕ್ತವಾದ ಹೊರತು ಅಥವಾ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಇಂಗಿತವಾದ ಹೊರತು, ಒಂದು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮನೋರಂಜನ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಹಾಜರಿರಲು ಇರುವ ಲೈಸೆನ್ಸನ್ನು ಲೈಸೆನ್ಸುದಾರನು ವರ್ಗಾಯಿಸಬಹುದೆಂಬುದರ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಯಾವುದೇ ಲೈಸೆನ್ಸನ್ನು ಲೈಸೆನ್ಸುದಾರನು ವರ್ಗಾಯಿಸುವಂತಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ಅವನ ಸೇವಕರು ಅಥವಾ ಏಜೆಂಟರು ಉಪಯೋಗಿಸುವಂತಿಲ್ಲ.

ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳು

(ಕ) "ಎ" ನು "ಬಿ" ಗೆ ಅವನಿಗೆ ಇಷ್ಟ ಬಂದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ತನ್ನ ತೋಟದ ಮೇಲೆ ಓಡಾಡುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಈ ಹಕ್ಕು "ಬಿ" ಯ ಯಾವುದೇ ಸ್ವತ್ತಿಗೆ ಅನುಬಂಧವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಹಕ್ಕನ್ನು ವರ್ಗಾಯಿಸುವಂತಿಲ್ಲ.

(ಖ) ಸರ್ಕಾರದ [illegible] "ಎ" ಗೆ ಲೈಸೆನ್ಸು ಕೊಡುತ್ತದೆ. [illegible] "ಎ" ನ ಸೇವಕರು ಆ [illegible] ಕಡಿಯಬಹುದು, ಅವುಗಳನ್ನು [illegible] ಧಾನ್ಯವನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ಯಬಹುದು.

೫೭. ನ್ಯೂನತೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವುದು ಅನುದಾತನ ಕರ್ತವ್ಯ.—ಲೈಸೆನ್ಸಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸ್ವತ್ತಿನಲ್ಲಿನ, ಲೈಸೆನ್ಸುದಾರನ ಶರೀರ ಅಥವಾ ಸ್ವತ್ತಿಗೆ ಅಪಾಯಕಾರಿಯಾಗುವ ಸಂಭವವಿರುವ, ಅನುದಾತನಿಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವ ಮತ್ತು ಲೈಸೆನ್ಸುದಾರನಿಗೆ ಗೊತ್ತಿರದ ಯಾವುದೇ ನ್ಯೂನತೆಯನ್ನು ಲೈಸೆನ್ಸುದಾರನಿಗೆ ತಿಳಿಯಪಡಿಸಲು ಲೈಸೆನ್ಸು ಕೊಡುವವನು ಬದ್ಧನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ.

೫೮. ಸ್ವತ್ತನ್ನು ಅಸುರಕ್ಷಿತಗೊಳಿಸದಿರುವುದು ಅನುದಾತನ ಕರ್ತವ್ಯ.—ಲೈಸೆನ್ಸಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸ್ವತ್ತು ಲೈಸೆನ್ಸುದಾರನ ಶರೀರಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಸ್ವತ್ತಿಗೆ ಅಪಾಯಕಾರಿಯಾಗುವ ಸಂಭವವಿರುವ ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡದಿರಲು ಲೈಸೆನ್ಸು ಕೊಡುವವನು ಬದ್ಧನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ.

೫೯. ಅನುದಾತನಿಂದ ವರ್ಗಾವಣೆದಾರನು ಲೈಸೆನ್ಸಿಗೆ ಬದ್ಧನಲ್ಲ.—ಲೈಸೆನ್ಸು ಕೊಡುವವನು ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸ್ವತ್ತನ್ನು ವರ್ಗಾಯಿಸಿದಾಗ, ವರ್ಗಾವಣೆದಾರನು ಹಾಗೆಂದು ಆ ಲೈಸೆನ್ಸಿಗೆ ಬದ್ಧನಲ್ಲ.

೬೦. ಲೈಸೆನ್ಸು ಯಾವಾಗ ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.—ಲೈಸೆನ್ಸನ್ನು,

(ಕ) ಒಂದು ಸ್ವತ್ತಿನ ವರ್ಗಾವಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಜೊತೆಗೂಡಿದ್ದ ಹೊರತು ಮತ್ತು ಅಂಥ ವರ್ಗಾವಣೆಯು ಜಾರಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಹೊರತು;

(ಖ) ಲೈಸೆನ್ಸಿನ ಮೇರೆಗೆ ಕಾರ್ಯ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಲೈಸೆನ್ಸುದಾರನು ಒಂದು ಶಾಶ್ವತ ಸ್ವರೂಪದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿದ ಹೊರತು ಮತ್ತು ಹಾಗೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ವೆಚ್ಚವು ತಗಲಿದ್ದ ಹೊರತು,

—ಲೈಸೆನ್ಸು ಕೊಡುವವನು ಅದನ್ನು ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

೬೧. ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿರಬಹುದು ಅಥವಾ ಇಂಗಿತವಾಗಿರಬಹುದು.—ಲೈಸೆನ್ಸನ್ನು ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿರಬಹುದು ಅಥವಾ ಇಂಗಿತವಾಗಿರಬಹುದು.

ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳು

(ಕ) ಒಂದು ಹೊಲದ ಒಡೆಯನಾದ "ಎ" ನು ಅದರ ಮೇಲೆ ಹಾದು ಹೋಗಿರುವ ಒಂದು ದಾರಿಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಲು "ಬಿ" ಗೆ ಲೈಸೆನ್ಸನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಆ ಲೈಸೆನ್ಸನ್ನು ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ "ಎ" ನು ಆ ದಾರಿಗೆ ಅಡ್ಡವಾಗಿರುವ ಗೇಟಿಗೆ ಬೀಗವನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಾನೆ. ಆ ಲೈಸೆನ್ಸನ್ನು ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು.

(ಖ) ಒಂದು ಹೊಲದ ಒಡೆಯನಾದ "ಎ" ನು ಆ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹುಲ್ಲಿನ ಬಣವೆಯನ್ನು ಒಟ್ಟಲು "ಬಿ" ಗೆ ಲೈಸೆನ್ಸನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. "ಎ" ನು ಆ ಹೊಲವನ್ನು "ಸಿ" ಗೆ ಗೇಣಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ ಅಥವಾ ಮಾರುತ್ತಾನೆ. ಆ ಲೈಸೆನ್ಸನ್ನು ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು.

೬೨. ಲೈಸೆನ್ಸನ್ನು ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಯಾವಾಗ ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದು.—ಲೈಸೆನ್ಸನ್ನು ಕೆಳಕಂಡ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದು

(ಕ) ಲೈಸೆನ್ಸು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿನ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಲೈಸೆನ್ಸಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸ್ವತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಲೈಸೆನ್ಸು ಕೊಡುವವನು ಹೊಂದಿರುವುದು ಮುಕ್ತಾಯವಾದಾಗ;

(ಖ) ಲೈಸೆನ್ಸುದಾರನು ಅದನ್ನು ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿ ಅಥವಾ ಇಂಗಿತವಾಗಿ ಅನುದಾತನಿಗೆ ಅಥವಾ ಅವನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟಾಗ;

(ಗ) ಅದನ್ನು ಒಂದು ಪರಿಮಿತ ಅವಧಿಗಾಗಿ ಕೊಡಲಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದ ಅಥವಾ ನೆರವೇರಿಸದ ಅನಂತರ ಅದು ಕೊನೆಗೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು ಎಂಬ ಷರತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಅರ್ಜಿಸಲಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಆ ಅವಧಿಯು ಮುಗಿದುಹೋದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಷರತ್ತು ಪೂರೈಸಿದ್ದಲ್ಲಿ;

(ಘ) ಲೈಸೆನ್ಸಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸ್ವತ್ತು ನಾಶವಾದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಲೈಸೆನ್ಸುದಾರನು ತನ್ನ ಹಕ್ಕನ್ನು ಚಲಾಯಿಸಲಾಗದಂತೆ [illegible] ಅದು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗೊಂಡಲ್ಲಿ;

(ಙ) ಲೈಸೆನ್ಸಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸ್ವತ್ತಿನ ನಿರುಪಾಧಿಕ ಒಡೆತನಕ್ಕೆ ಲೈಸೆನ್ಸುದಾರನು ಹಕ್ಕುದಾರನಾದಲ್ಲಿ;

(ಚ) ಲೈಸೆನ್ಸನ್ನು ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಕೊಡಲಾಗಿದ್ದು ಆ ಉದ್ದೇಶವು ನೆರವೇರಿರುವಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟಿರುವಲ್ಲಿ, ಅಥವಾ ಅದು ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯವಲ್ಲದ್ದಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದ್ದಲ್ಲಿ;

(ಛ) ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅಧಿಕಾರ ಸ್ಥಾನವನ್ನು, ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಅಥವಾ ಪದವಿಯನ್ನು ಲೈಸೆನ್ಸುದಾರನು ಹೊಂದಿರುವುದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಲೈಸೆನ್ಸನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿರುವಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅಂಥ ಅಧಿಕಾರ ಸ್ಥಾನವು, ಉದ್ಯೋಗವು ಅಥವಾ ಪದವಿಯು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವುದು ಮುಕ್ತಾಯವಾದಲ್ಲಿ.

(ಐ) ಲೈಸೆನ್ಸನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗಿ ಇಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯವರೆಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸದಿದ್ದರೂ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿಂತು ಹೋಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಹಾಗೆ ನಿಂತುಹೋಗಿರುವುದು ಆಕಸ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಲೈಸೆನ್ಸುದಾರನ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮೀರಿದ ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದಲ್ಲಿ;

(ಔ) ಲೈಸೆನ್ಸು ಕೊಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆತನು ಯಾವ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗೆ ಅಥವಾ ಹಕ್ಕಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿರುವನೋ ಆ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯು ಅಥವಾ ಹಕ್ಕು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವುದು ನಿಂತುಹೋದಲ್ಲಿ.

63. ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಂಡಾಗ ಲೈಸೆನ್ಸುದಾರನ ಹಕ್ಕುಗಳು.—ಲೈಸೆನ್ಸನ್ನು ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಂಡಲ್ಲಿ ಅದರಿಂದಾಗಿ ಬಾಧಿತನಾದ ಸ್ವತ್ತನ್ನು ಬಿಡಲು ಮತ್ತು ಅಂಥ ಸ್ವತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಇರಿಸಲು ಆತನಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಲಾದ ಯಾವುದೇ ಸರಕುಗಳನ್ನು ಸಾಗಿಸಲು ಯುಕ್ತವಾದ ಕಾಲಾವಕಾಶಕ್ಕೆ ಲೈಸೆನ್ಸುದಾರನು ಹಕ್ಕುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

64. ಹೊರ ಹಾಕಿದಾಗ ಲೈಸೆನ್ಸುದಾರನ ಹಕ್ಕುಗಳು.—ಒಂದು ಪ್ರತಿಫಲಕ್ಕಾಗಿ ಲೈಸೆನ್ಸನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಲೈಸೆನ್ಸುದಾರನು ಯಾವ ಹಕ್ಕಿಗಾಗಿ ಕರಾರು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೋ ಅದನ್ನು ಲೈಸೆನ್ಸು ನೀಡಿದವನ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಆತನ ಯಾವ ತಪ್ಪೂ ಇಲ್ಲದೆ, ಆತನನ್ನು ಅನುದಾನಿಯು ಹೊರಹಾಕಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅನುದಾನಿಯಿಂದ ನಷ್ಟ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ವಸೂಲಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಆತನು ಹಕ್ಕುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದಾನೆ.